

Fortsat referat fra mødet den 22. april 1847. (Transkription v/LMR).

Vi undertegnede Veilby Mænd haver samtlig med hverandre bortleiet Selveiergaardmand Niels Lauersen og hans Efterkommere, for stedse og vedvarende, den fælleds Eiendom, som ligger Norden for den saakaldte Strandvei, som består af 15000 Quadratalen, hvorimod Niels Lauersen for sig og Efterkommere forpligter sig til at betale aarlig 3 Td. Byg, som enten leveres Sognefogeden eller Oldermænden, eller paa hvad andet Sted her i Byen bliver foreviist til hvert Aars Kyndelmisse. Derimod har Veilbymænd forpligtet sig til at overlade Niels Laursen og alle hans Efterkommere den fællende Eiendom til fri Brug og Raadighed, og tillige de nu Kongetiender og den halve Kongetiendede til Byen indkjøbt, overlades disse halvanden Tiende til Niels Laursen og hans Efterkommere (hvad denne Fælledsjord er angaaende) som hans egen, og tillige har samtlige Veilbymænd fritaget Niels Laursen og Efterkommere for alle Kongelige Skatter og Contributioner som nu er, eller for Eftertiden paabudne vorder, Derimod har Niels Laursen forpligtet sig til for sig og Efterkommere at tillade Vandet sit fri Løb på sit jord, hvor det af Vei-Inspektionen er anviist, enten det er Sommer eller Vinter

Samme dag har samtlige Veilby Mænd overladt og tilstået Selveier Gaardmand Peder Jensen og hans Efterkommere den fælleds Eiendom sønden for den førmtalte Strandvei til Erstatning og Vedligeholdelse for den Deel af hans Jord, som han haver overladt Stranden til den Østre ende af hans Jordlod.

Saaledes at være forenet tilstaar vi samtlig med vore Hænders Underskrift.

Veilby d. 10de April 1815

Niels Laursen og Peder Jensen.

For samtlige Veilby Mænd: Sognefogeden Niels Willadsen, Oldermænden Peder Fiil, Niels Jacobsen, Lauris Pedersen, Niels Nielsen, Peder Laursen.(Fol.91 th.)

Aar 1828 d. 5. mai blev Veilbye Sognemænd enige om at nedsætte ovennævnte 3 Tønder Byg til det halve, som er tolv Skjæpper, at kræve for bestandig aarlig, hvilket herved tilstaaes af Undertegnede paa Veilbye Sogns Beboeres Vegne..

Søren P. Kjeldsen, Anders Lausen, Klaus Rasmussen, N.C. Fihl, Johannes Christensen, Villads Nielsen.

At ovenstaaende Afskrift er ensbetydende med det originale Dokument, samt at dette under 29. November 1845 i Rentekammeret er omstemplet med Første klasse nr. 5 og anden Klasse no. I, bevidnes .

Aarhus d. 3die April 1847. / N. J. Wagtmann

Da allerede tidlig i Vinter mangelen blev saare trykkende for den arbejdende Klasse, skal formedelst de høje Priser på Livets Fornødenheder dels formedelst Mangel paa Erhverv, afholdt vi d. 24de Januar en Bysamling for om mulig at skaffe Lindring deri. Imidlertid kunne der ikke tænkes på Indsamling af Rug, da denne Høst kun havde været ringe i det forløbne Åar. Men ifølge Forslag af Gmd. Niels Bomholt blev vi enige i at samle Bidrag i Penge for dermed at indkjøbe Rug, som da skulde sælges til de Indragende med Eftergivelse af 1/3 af Prisen.

Samme Dag blev allerede tegnet 82 Rdl. 2 sk. Gaardmændene Peder Nielsen d.æ., Mads Laursen, Jakob Kjeldsen, Peder Nielsen d.y. paatog sig Ulejligheden med at indsamle Bidragene, og indkjøbe og fordele Sæden. Denne Committe indsendte i April Maaned til Sogneforstanderskabet detailleret Regnskab, som udviste, at der i det Hele var indkommet 99 Rdl.5 Sk, hvorved de havde været istand til at uddele 25 Tdr ½ Skp. Rug dels til den nedsatte Priis 4 Sk. pr. Skjæppe dels gratis.

hvortil vare tilkaldte de ovennævnte fire mænd, som havde forestået den første Ruguddeling.

- 1) Fordi ikke blot Dyrtiden vedblev, men det endog stod til at befrygte, at den tid kunne

Side 122

komme, da det ikke engang var muligt for Betaling at faa den Rug, der befindes, havde Formanden sammenkaldt dette Møde for at raadslaa om, hvilke Foranstaltninger der endnu kunne træffes. Vel kunde man igjennem en af Kjøbmændene i Aarhus erholde Rug, som han vilde forskrive, Men vilde dette være en saa langsom hjælp, at Mangelen muligen kunde være der, førend Rugen kom, og desuden kunde det ved dalende Priser medføre et ikke ubetydeligt Tab for Communen. Derfor foretrak man hellere straks at erfare hvor stort Forraad af de forskellige Kornsorter det endnu var muligt at bringe tilveie, man var tillige enig i, da Hensigten nu var en anden end forrige Gang – nemlig blot at kunne sikre et Oplag - og da der i det hele kun var ringe Forråd tilbage i Byen, **a)** ikke at forlange anden Oplæggelse end den, som laa i, at man forpligtede sig til at bevare et bestemt Forraad for en bestemt Tid, **b)** og derfor træffe en saadan Overenskomst, at dette oplag, som man ikke kunne sende videre blive betydeligt, kunde bevares saa længe som muligt. Til den Ende vil en Bysamling, være at sammenkalde til næste Dag.

- 2) Desuden underrettede Formanden Forsamlingen om, at han ifølge det forrige Mødes Beslutning havde talt med Gaardmand Niels Knudsen, og at denne var villig til at afkøbe Byen den omtalte, hidtil Leie havde, Jord for 50 Rdl.

N.J.Wagtmann, Pihlkiær, N. Bomholt, Niels Christensen, Søren Nielsen Hjortshøi, Peder Nielsen, Mads Laursen, Poul Nielsen Hjortshøj.

Med den d. 27. April afholdte Bysamling opfordredes Bymændene til at tegne sig for et vist Quantum Sæd at have i Behold. Der blev ialt tegnet 14½ Td. Rug, 10 Td. Byg og 12½ Td. Ærter. De samme Side 91 anførte fire mænd paatog sig alene Ulejligheden med at udstede Anvisninger herpaa. Da Hensigten var – ikke som forrige Gang at skaffe de Andragende billigere Midler, men at forebygge formelig Mangel, som kunde opstaa, gjald det at bevare det lille Oplag saa længe som muligt, uden dog at paalægge Kjøberne nogen tvang med Hensyn til Tiden ((?)). Derfor vedtog man følgende Regler:

- 1) Enhver vil opbevare det Quantum, for hvilket han har tegnet sig, til Slutningen af Juli Maaned, forsaavidt det ikke forinden bliver anvist af Commiteen.
- 2) Priserne bestemmer: Rug til 10 Rdl. 4 Sk., toradet Byg 7 Rdl., sexradet Byg 6 Rdl. , Ærter 8 Rdl. pr. Td..
- 3) Det udsælges til Blanding, først Rug og Ærter følge lige med hinanden.

Ifølge Stiftamtets Skrivelse af 27de dennes, skulde jeg hermed tjenstlig have Sogneforstanderskabet erfordret til at tage under Overveielse og saavidt muligt drage Omsorg for , at et saa stort Quantum Rug og Byg kunde tilveiebringes som maaske ansees fornødent til Føde for saadanne Beboere af Sognene, da vi selv - - - - - tilstrækkeligt Jordbrug, indtil indeværende Aars Høst, alt i henhold til Rentekammerskrivelse af 15de Februar 1807 eller saaledes som efter de forhaandenværende Omstændigheder maatte ansees tjenstligt og hensigtsmæssig. Idet jeg føler mig overbevist om, at Sogneforstanderskabet vil foretage alt, hvad der står i deres Magt til at afhjælpe den forhaandenværende Mangel af Fødekor, forventer jeg mig snarest muligt underrettet om Resultatet af Aarets Bestræbelser.

Hasle etc. Herredscontoir d. 29de April 1847 / John Finsen.

SOGNEFORSTANDERSKABSMØDE D. 10. MAJ. ((1847)).

Med tilkaldelse af de fire Mænd som ved sidste Bysamling paatog sig Omsorgen med Hensyn til Kornforraadet.

Eftersom det Forraad af Sædevarer som ved frivillige Bidrag var samlet, langt fra ere tilstrækkeligt

til at forsyne Byen indtil Høst, og det synes meget tvivlsomt om fornødent Forraad findes -----
- være at erholde i Aarhus, blev man enig om igennem Kjøbmand Faurskou at forskrive

123

40 tdr. Rug at have til udsalg. Da det imidlertid er muligt, at Priserne imidlertid kunne falde, og saaledes Tab opstaar ved udsalget, maa saadant Tab som paahvilende Fattigkassen paalignes Sognet. Gaardmand Mads Laursen paatager sig at træffe fornøden aftale med Kjøbmand Faurskou.

Det overdrages Formanden at meddele Herredsfogeden som Svar paa ovennævnte Skrivelse Underretning om, hvad der i Sognet er forfæget med Hensyn til Forsyning med Sæd..

N.J. Wagtmann, Pihlkiær, N. Bomholt, N. Christensen, Søren Nielsen Hjortshøj, Peder Nielsen, Mads Laursen, Poul Nielsen Kjeldsen, Peder Nielsen.

((Brev til John Finsen, Hasle m.fl. Herredskontor:))

I Anledning af Deres Velbaarenheds Skrivelse af 29de April ((1847)), som jeg modtog den 2. Mai, tillader jeg mig at meddele Følgende:

Veilbys nære Beliggenhed ved Aarhus gjør, at en stor Mængde Mennesker, som leve af Arbeide og søge Fortjeneste i Aarhus, tager Bolig der. Derfor blev allerede i Vinter, da der ingen Leilighed til Erhverv var, ----tiden saa trykkende for mange, at det var nødvendigt at komme dem til hjælp. Men Rughøsten havde i det afvigte Aar været saa ringe i Sognet, at endogsaa Gaardmændene næppe havde tilstrækkeligt deraf til deres eget Brug, ja at flere af dem næsten hele Vinteren havde mattet kjøbe. Under disse forhold kunde der ikke trækkes paa Bidrag af Rug, da denne ikke var forhaanden. Men den 21de Januar holdt vi en Bysamling, ved hvilken vi, efter Forslag af Gaardmand Niels Bomholt, indsamlede Bidrag i Penge, Sagen fandt ogsaa saa gunstig Modtagelse og medvirkede (? plet på papir) at vi kunde disponere over 99 Rdl. 5 Sk., ved Hjælp af hvilke vi saae os istand til i Løbet af Februar, Marts og April Maaned at kunne udddele 25 Tdr.½ Skp. Rug iblandt de trængende dels til nedsat Priis 4 Sk. pr. Skp dels uden Betaling

Efter dette Offer kunde der paa den Tid ikke gjøres mere. Først senere. da det ogsaa blev vanskeligt at erholde Rug tilkjøbs i Aarhus, opstod Frygten for, at der kunne opstaae formelig Mangel. Rug havde, som oven anført, næppe Gaardmændene til eget Forbrug, og høie Sædepriser bragte de Fleste til at sælge af de øvrige Kornsorter, hvad de kunde undvære, saalænge der ingen tilsyneladende Fare var, kunde man afse det Offer, der allerede var bragt, ikke næste frivillige Bidrag, og give befaling til at holde Sæd tilbage, kunde Sogneforstanderskabet ikke ansee sig berettiget (til).

Endelig sammenkaldte jeg d. 26de April ((1847)) Sogneforstanderskabets Medlemmer, og tilkaldte de Mænd der havde paataget sig Uleiligheden med den første Kornuddeling, for i Forening at raadslaae om hvad der videre kunde gjøres. Resultatet blev, at vi den følgende Dag holdt en Bysamling (herefter utydelige ord) Ved denne viste det sig ogsaa, at der kun var lidet at udrette, thi endskjønt der her ikke kunnet være Tale om at gjøre en Gave, men kun at vilde opbevare, hvad der maatte være tilbage, for at sælge ----- i Sognet til gangbare Priser, og endskjønt jeg er overbevist om, at i det mindste enkelte maae, hvad Rug angaaer, berøve sig selv af det nødvendige, fik vi ikke samlet mere end 14½ Td. Rug, 10 Tdr. byg, 12 1/4 Td. Ærter. Med dette ringe Quantum gjalt det altsaa at omgaaes saaledes, at man, dersom virkelig Mangel skulde indtræffe, dog have det i behold, forat der ikke skulde opstaae formelig Hungersnød.

Derfor vedtog vi, dels at det kun maatte sælges til blanding, forat for det første et lige Quantum Rug og Ærter solgtes ad, dels at Priserne skulde sættes nogenlunde høit, nemlig Rug beregnet til 10 Rdl. 4 Sk. toradet Byg til 7 Rdl., sexradet Byg til 6 Rdl. og Ærter til 8 Rdl. pr. Td., herved haabede vi nemlig, at dette vort ubetydelige Oplag maatte blive i Behold, -----Folk endnu paa anden Maade kunde skaffe dem deres sædvanlige Rugbrød.

Endelig afholdt vi efter at have modtaget Deres Velbaarenheds Skrivelse et nyt Sogneforstanderskabsmøde d. 10de Mai. Da det Forraad, vi havde kunnet samle i Sognet, var langt fra at være tilstrækkeligt til at forsyne Byen indtil Høst, og da det var at befrygte, at man heller ikke i Aarhus siden ville kunne erholde det fornødne, bestemte vi os til at gaa en Vei, som ogsaa tidligere havde været paa tale iblandt os, nemlig hos Kjøbmand Faurskou i Aarhus at tegne Sognet

for 40 Tdr. Rug af en ladning, han venter hertil i næste Maaned, idet vi da agte ved muligt Tab ved udsalget, saafremt Priserne til den Tid maatte falde, at ligne saadant Tab som paahvilende

124

Fattiggassen på Sognet.

Aarhus d. 12te Mai 1847.

Velbaarne Hr. Cancelliraad Finsen.

Ærbødigst N. J. Wagtmann.

At det i henhold til Frd. 29. Juli 1846 § 38 foretages Valg af Gaardmand Mads Laursen og Sognefoged Peder Nielsen af Weilbøi til Synsmænd for Weilbøi Sogn, af Amtsraadet er approberet, undlader jeg ikke tjenstligen at meddele, i Anledning af Sogneforstanderskabets behagelige Skrivelse af 18de Marts d.a..

Aarhus Stiftamthuus d. 25de Mai 1847. Rosenstand, constit.

SOGNEFORSTANDERSKABSMØDE DEN 18. JUNI. ((1847))

Sognereiserne blev ændrede efter den nye Lægdinddeling (Fol. 90), og fordelte paa 35½ Lægd. Den saakaldte Mosevej der i Foraaret er bleven planeret og grøftet (Fol. 90) belægges med Gruus. Arbejdet begynder førstkommande Mandag 8 Dage og udføres med to Læs pr. Td. Hartkorn. Sognemændene som er udnævnte til at syne de mindre Vandløb, overdrages det at lade sig ned- eller indfæste og paa Sognets Regning at anskaffe den dertil befalede Protocol, som derefter bliver at autorisere af Sogneforstanderskabet.

Poul Sørensen havde indgivet Begjæring, at de 100 Rdl., som han endnu skylder paa sit Huus, og som skulde indbetales til førstkommande December-termin, fremdeles maatte blive indestaaende..Dette befaledes imod, at han udsteder en Panteobligation med første Prioritet i Huset, og hvad han senere tilbygger. (side 93, t.h.)

De i den Fol.91 anførte Skrivelse fra Skoledirectionen forlangte Oplysninger blive at meddele (se nedre anførte Skrivelse). En fra Sognebeboerne til Cancelliet stilet Ansøgning om, at Sagen maatte stilles i bero, bilægges samme.

N. Wagtmann, Pihlkiær, Niels Christensen, Niels Bomholt, Johannes Christensen, Søren Nielsen Hjortshøi, Jens Jensen.

I Anledning af den danske Skoledirections Skrivelse af 16. April d.A. Angaaende en Andenlærers Ansættelse ved Vejlbøi Skole, har undertegnede Sogneforstanderskab herved den Ære at meddele de i samme skrivelse forlangte Oplysninger samt Betænkning over Iværksættelse af den paatænkte nye Skoleindretning.

Den nuværende Skolebygning kan ved en Deel Forandringer indrettes saaledes, at der bliver Plads til alle fire Classer, nemlig for de to nederste en Skolestue paa 3 Fag, derpaa 2 Fag til fællede Forstue og Skolestue, og bag ved denne et Værelse for Andenlæreren med Indgang fra førstnævnte Skolestue, 4 Fag paa den anden Side af Forstuen indrettes til Skolestue for de 2 øverste Afdelinger. At Localet for de nederste Afdelinger og nederste Classe fælles for ca. 63, vil blive rummeligt nok, ansee vi for utvivlsomt, og for det tilfælde, at et større antal Børn skulle gjøre en Udvidelse af Skolen nødvendig, da vil saadant kunne skee ved at afkorde Pladsen for enden af den afgivne Leilighed dertil. Istedetfor den Huuslejlighed, som Læreren hidtil har havt til Kreaturer og Sæd, men nu vil medtages til Indretningen af et nyt Locale, vil et nyt Huus til samme Brug blive at opføre.side

Hvad Classeinddelingen og Undervisningstiden angaar, da tror vi det hensigtsmæssigt, at hver af de nu bestaaende to Classer deles, saa at der opstaar 4 Classer, af hvilke Førsteklassen haver de to øverste, Andenklassen de to nederste, og hver Lærer læser Formiddag med den ene, efter middag med den anden af sine Classer.

Weilby Sogneforstanderskab d. 19. Juni 1847. / Ærbødigst [FOL.93 t.h.]

Idet vi tillade os at lade vedlagte Ansøgning fra Flertallet af Sogneforstanderskabets Medlemmer og Bymændene medfølge, undlade vi ikke at tilføie den Erklæring, at ogsaa vi erkjende, at store Byrder allerede hvile paa Sognet, og ansee Skolen for at være i en ønskelig tilstand.

D.u.s.[dato som nævnt foroven] Ærbødigst
N.J. Wagtmann – N. Christensen..

Efter medfølgende Regning in duplo andrager Omkostningerne af den sindssvage Anders Andersens Underholdning i Randers Hospital fra 1ste Nov. 1846 til 30. April 1847 40 Rdl. 15 4/7 Sk. hvoraf 2/3 ved Paategning paa den ene Regning i henhold til Det Kongelige Danske Cancelli's Resolution af 17. Mai 1836 ere anviste til Udbetaling af Amtsrepartitionsfondet, hvorimod 1/3 Deel 13 Rdl. 2 Mk.5 4/10 Sk. ifølge samme Resolution vil være at udrede af Veilby Sogns Fattigvæsen.

I denne Anledning skulde jeg tjenstligen faa Sogneforstanderskabet anmodet om paa Amtstuen at have det anviste Beløb og derefter behageligen at drage Omsorg for, at Regningens hele og paalydende Sum snarest muligt bliver Hospitalsforstander Nielsen tilstillet.

Aarhus Stiftamthuus den 15. Juni 1847. - Graah. [fol.94 t.v.]

Iflg. Det Kgl. Stiftamthuus` Skrivelse af 2den dennes fremsendes herved 8 Exemplarer af den i sidste Amtsrådsmøde i henhold til Fdr.. 29de Juli 1846 vedtagne Instruction for Sognemændene i de respective Sogneforstanderskabers Districter angaaende Vands Afledning eller Afbenyttelse til Jordens Forbedring, hvilke Sogneforstanderskaber tjenstligen anmodes at besørge fordeelt deels blandt Sognemændene for hvilke Instructioner vil være Regel overensstemmende med den ----- Forordnings Forskrifter, saaledes at hver Sognemand erholder et Exemplar, og dels blandt Sognefogedens og Forstanderskabets egne Medlemmer.

Hasle m.fl. Herreders Contoir. d. 5te Juli 1847. - Ljørring, const.

Undertegnede har i Forening med flere Gaardbeboere undersøgt Vandgrøfterne i Vejlby Mose og befundet den saakaldte Fællesgrøft for en stor Deel i en meget forfalden og maadelig Tistand, saa at den ikke kan ansees at svare til sin Bestemmelse. Da vi ikke kan faa oplyst, hvem de næste Stykker i bemeldte Grøft tilhører til Oprensning, saa formener vi, at dette maatte være en Sag, der kan anbefales Sogneforstanderskabet til nærmere Overvejelse. Om de Bestemmelser, Sogneforstanderskabet maatte tage i denne Sag, tør vi udbede os Underretning.

Veilby den 7.Juli 1847.

Jakob Kjeldsen, Peder Nielsen, Villads Nielsen.

SOGNEFORSTANDERSKABSMØDE D. 14. JULI 1847.

Med Hensyn til ovenanførte Skrivelse ansees det for rigtigst, at de Mænd, som forestaar Tilsynet med den omhandlede Grøft, foranstalte en ny Opmaaling og Inddeling efter Hartkorn, dog saaledes, at kun Hovedparcellerne bliver at tillægge Grøftstykker, hvorhos Vedkommende bliver at Underrette om Dagen, paa hvilken denne Opmaaling vil skee og med Paalæg at sætte de næste Stykker i antagelig Stand inden den af bemeldte Mand bestemte Tid, da i modsat Tilfælde de autoriserede Synsmænd bliver at tilkalde.

Laurs Danielsens Begjæring om 2 Rdl. Til Lægebetaling for hans Sygdom bevilgedes.

N.J. Wagtmann, Pihlkiær, N. Christensen, J.H. Christensen, Jens Jensen, Poul Nielsen Kjeldsen.

Jeg tillod mig for en tid siden at indsende en Regning til Rasmus Frederiksens Dødsbo paa beløbet af den indsendte Regning ved Gaardmand Villads Nielsen Cautionist for 17 Mk. 8 Sk., som jeg ikke kan fordre, men derimod resterende 2 Rdl. 3 Mk. 10 sk., deraf overtar jeg den Andeel, som hans Bo kan gøres (el. gives).

Jeg er rigtignok blevet underrettet om, at en Mand ved Navn Jens Væver har faaet hele hans Tilgodehavende udbetalt, dog siger jeg ikke samme med Bestemthed, da det bare er ved Rygtet jeg fremfører sammme, men forinden jeg foretager nogen videre Oplysning desangaaende tillader jeg mig som Creditor i Rasmus Frederiksens Bo at anmode Sogneforstanderskabet at forevise mig Opgørelsen af bemeldte Rasmus Frederiksens Ting. Jeg tror nok Loven hjemler mig denne min Paastand, og vilde det være mig ubehageligt, om jeg skulde se mig nødsaget til at søge høiere Vedkommende angaaende denne Gjenstands Berigtigelse, men saafremt hans Bo er. - - - - - og en enkelt Creditor har fået sit Godhavende udbetalt, maa jeg se mig nødsaget til at foretage mig et Skridt i denne Anledning, som jeg nødig vilde.

Aarhus d. 28de Juli 1847. / Kruse.

Til Sogneforstanderskabet i Vejlby.

Den 22. August. [1847] modtaget Afskrift af den i Sagen Vejlby Sogneforstanderskab ctr. Rasmus Sørensen i Vejlby (se Fol. 88 og 91) ved Hasle etc. Herreders Rets den 30te Juni 1847 afsagte Dom, som lyder:

”Indstævnte Rasmus Sørensen bør til Citanterne Vejlby Sogneforstanderskab betale 8 Rdl. med Renter 4 Sk. pr. a. fra den 30te Januar 1847 indtil Betaling skeer. Processens Omkostninger anføres”

Medfølgende Exemplar af Juli-Hæftet af Arkiv for Handel og Toldvæsen skulde jeg, ifølge Stiftamtets Skrivelse af 17de dennes, med Hensyn til den Side 180 meddelte Artikel ”Om Bissekramhandel især i Jylland” tjenstligen have Sognefortstanderskabet anmodet om at foranledige, at den omhandlede Artikel kan komme til Landalmuens Kendskab og Overveielse.

Hasle etc. Herredscontoir d. 18de August 1847. / John Finsen.

Den 26de August modtaget Anvisning paa 25 Rdl. at hæve af Amtsfattigkassen som hjælp til Vejlby Sogns Fattigkasse, hvilke 25 Rdl. blive modtagen paa Amtstuen d. 26de August.

Ved hoslagt at lade følge et Exemplar af Frd. 9de Juni d. a. angaaende en forandret Indretning med Udnævnelser af de Vidner, der skulde være tilstede ved By-, Herreder og Birkettingene m.m., skulde jeg ifølge Stiftamtets Skrivelse af 9de f.m. herved tjenstligst have Sogneforstanderskabet anmodet om i Overensstemmelse med Anordningens § 2 og 3 at iagttage og foranstalte det fornødne til Affattelsen af et Forslag til et Regulativ for Retsvidnerne i Hasle etc. Herreders Jurisdiction.

Hasle etc. Herredscontoir d. 25de August 1847 / John Finsen.

[hermed følger et længere brev fra præsten i Borum]

”Sagens Vigtighed maa undskylde det - - - - - , som turde synes at ligge i det Andragende, jeg hermed tillader mig at fremlægge de ærede Forstanderskaber. Det er desværre en for os alle bekjendt Sandhed, at Retssikkerheden i Aarhus Amt kun staaer i den senere Tid paa svage Fødder. Saa ønskelig en hurtig og gennemgribende Forandring i denne Henseende maatte være for os, saa nødvendig forekommer det mig at være, at der fra vor Side gjøres alt, hvad der staaer i vor magt, til dette Ønskes Opnaaelse. Det turde dog næppe være nok, at hver enkelt eller endog hver By – paa bedste Maade – sørger for sig selv ved Sikkerhedsmidler, men

jeg staaer i den Formening, at vi alle forenede maa søge at gjøre vort til, at Sagen faaer den saa fornødne Offentlighed, paa det at høiere Vedkommende maa kunne indse, at der for os er

127

den største Grund til Klage, og at overordentlige Aarsager ogsaa trængende kræver en overordentlig Hjælp, - - - - tilstaaer jeg meget gjerne, at jeg vistnok er en saare daarlig Talsmand for vor retfærdige Sag, men da En nødvendigen maa bryde Isen og begynde paa Sagen, og da det lader til, at Tiden hengaaer, medens at den dygtigere - - - - - for os alle – tilader sig, saa tilgive man mig, at jeg lægger Haand paa Værket. For imidlertid at kunne nære Haab om at faa udrettet noget, vil det være aldeles fornødent, at jeg faaer en nøiere Underretning om Retssikkerheden i hvert enkelt af Amtets Sogne, og beder derfor Sogneforstanderskabets ærede Formænd saa snart og saa nøiagtigt som muligt meddele mig Underretning om,

1. hvilke Indbrudstyverier der i de sidste to Aar har fundet Sted i de respective Sogne.
2. En i al Korthed forfattet Oversigt over de særegne Omstændigheder, som har været forbunden dermed.

Borum Præstegaard den 26de August 1847. / Ærbødigst, Carsteen.”

Til Fostanderskaberne i Hasle, Weilby, Brabrand og Aarslev Sogne.

For at efterkomme Deres Velærværdigheds Anmodning i Skrivelse af 26de dennes til Sogneforstanderskaberne i Hasle Herred, har jeg hermed den Ære at meddele, at der for Vejlbys Sogns Vedkommende intet bliver at omtale, da dette Sogn hidtil har været saa lykkeligt ikke at blive foruroliget ved saadanne Forstyrrelser af Sikkerheden, som man hører andetstedsfra.

Da De ønskede Svaret snarest muligt, og Tiden forventeligt Høsten ikke er gunstig til at faae et Møde bragt istand, og desuden ingen nærmere Oplysninger ere at indhente, har jeg ikke taget i Betænkning at svare paa egen Haand, hvorimod jeg naturligviis ved første Møde skal forelægge Sogneforstanderskabet Afskrift baade af Deres Velærværdigheds Skrivelse og mit Svar .

Aarhus d. 29de August 1847, Ærbødigst - Wagtmann [forkortet].

Velærværdige Hr. Pastor Carsteen, Borum.

Stiftamtet har under 4de f.M. tilskrevet mig saaledes.

”Ved at tilstille Deres Velbyrdighed hoslagte tre Exemplarer af et af Førstelærer ved den Kgl. Veterinærskole Dr. Med. G.C.Vølf forfattet Skrift, om Hestekjødets Afbenyttelse til Føde for Mennesket ved Levnedsmidlernes nuværende høie Priis, hvilket jeg tjenstligen have Dem anmodet om, ved Fordelingen af samme blandt Sogneforstanderskaberne i Hr. Cancelliraadens Jurisdiktion, tillige at henlede disses Opmærksomhed paa Vigtigheden af den af Forfatteren behandlede Gjenstand, samt iøvrigt at opmuntre dem til at vise sig virksomme for, at det ved Udgivelsen af det ommeldte Skrift tilsigtede Øiemed saa vidt muligt fremmes, hvilket tjenstlig communiceres Sogneforstanderskaberne til behagelig Efterretning, idet hoslagt vedlægges et af de ovennævnte Exemplarer

Hasle etc. Herreds Contoir d. 6. Juli 1847. - Ljørring. [evt.Bjerring]

SOGNEFORSTANDERSKABSMØDE 22. September 1847.

I Anledning af de Fol. 92 omtalte 40 Tdr. Rug, som bleven modtagen af Sognet i Begyndelsen af Juli Maaned, vare de fire ovennævnte Mænd tilkaldte, og vedtog man følgende Forholdsregler:

- 1) Det overblevne Quantum Rug bliver at afhænde til Nutidens Priser snarest muligt.
- 2) Med undtagelse af Søren Hjortshøj, som ikke var tilstede, og Jens Jensen, paatog de andre 8 Mænd, som havde modtaget Rugen, at betale hver for sig det af dem imodtagne Quantum til Kjøbmand Faurschou til Løverdagen d. 2. October, imod at Afbetalingen af det ved Udsalget opstaaede Tab udredes ved Hjælp af næste Aars Ligning saaledes, at Begyndelsen staaer med dem, der havde den største - - - - -balance.

- 3) Forespørgsel gjøres til Stiftamtet, om noget kan være til hinder for, at det opstaaede Tab som paahvilende Fattigkassen medtages i næste Aars Ligning.

128

Med Hensyn til Kjøbmand Kruses Barn (Fol. 94) paatog Formanden sig at underrette ham om, at Forstanderskabet ikke anseer sig berettiget til at udbetale af Fattigkassen den ovennævnte Regning, saa meget mindre som det deri omtalte rygte, at andre Conditioner efter Rasmus Frederiksens død skulle være bleven tilfredsstillede, befandtes urigtige.

Da det var bekjendt, at Hørrødning var foretagen i Byen selv, vedtage man at lade bekjendtgøre, at sligt for fremtiden ikke maatte skee, og at enhver, der findes gjort sig skyldig deri, ville blive dragen til Ansvar derfor.

Da Leergrænsen i Byen misbruges paa den Maade, at der paa adskillige Steder graves for nær til Kjøreveien, at det bliver farligt for de Veifarende, paatog Formanden sig at skrive til Herredsfogeden om hans Bistand for at forebygge det for Fremtiden.

I Anledning af Herredsfogedens Skrivelse (fol.94) om Frd. af 9. Juni vedtog man – for at give Medlemmerne Tid til at gjøre sig bekjendt med dens Indhold – næste uge at holde et nyt Møde for at tage Bestemmelse i den Henseende.

De siden sidst modtagne Forordninger, Placater o.s.v. fremlagdes ligesom ogsaa Fattigregnskabet. N.J.Wagtmann, Pihlkier, N. Christensen, N. Bomholdt, Rasmus Christensen, Jens Jensen, Poul Nielsen Kjeldsen.

[brev til Kjøbmand Kruse]

Med Hensyn til Deres Skrivelse til Vejlbys Sogneforstanderskab af 28de Juli dette Aar angaaende en Fordring, De havde paa afdøde Rasmus Frederiksen, skal jeg ikke undlade at meddele Dem følgende:

Da jeg modtog Deres brev, vare allerede alle Udgifts- og Indtægtsbilag i Anledning af ovennævnte Mands død og Realiseringen af hans Efterladenskaber forelagt mig som Formand for Sogneforstanderskabet og navnlig Fattigvæsenet, da han var Fattiglem. Den udviste ikke, at nogen Fordring paa ham var fremkommet eller tilfredsstillet, alligevel ville jeg ikke besvare Deres Brev, førend jeg ved, at et Sogneforstanderskabsmøde havde indhentet samme Underretning og de andre Medlemmers Mening.. Vanskeligheder med at faa et Møde bragt i Stand, saalænge Høsten staar paa, har gjort, at vi først vare samlede den 22de dennes, hvilket ogsaa er grunden til, at De først nu modtager Svar.

Ved dette Møde paatog jeg mig paa Sogneforstanderskabets Vegne at meddele Dem, at ----? ligesom vi, dersom det af Dem berørte Rygte havde bekræftet sig, vilde have anseet os forpligtede til at gjøre Paastand om Tilbagebetaling af det, der saaledes efter vort Skjønnende ulovligt var forholdt Fattigkassen, saaledes ogsaa mere være af den Formening, at vi ikke kunne være berettigede til af denne at udbetale nogen Fordring, der maatte indløbe paa Rasmus Frederiksen [konto] , der er kommet ved Salget af hans Efterladenskaber.

Da Jens Jensen ----- er nævnt? I Dres brev som den, der skulle have faaet en Fordring betalt af Boet, og da dette efter min Mening ----- have været en utilbørlig Misbrug af hans Stilling som Medlem af Sogneforstanderskabet, jeg ----- den Retfærdighed ogsaa at meddele Dem, at Saadant ikke har været Tilfældet.

Aarhus d. 28de September 1847

Til Hr. Kjøbmand Kruse.

Ærbødigst / NJW.

Højstærede Hr. Cancelliraad.

Som Formand for Sogneforstanderskabet i Vejlbys, tillader jeg mig at udbede mig Deres Velbårenheds Bistand i følgende Sag: Midt i Vejlbys befindes en Mergel Leergrav, som til forskellige

Tider benyttes af Beboerne. Som Udgravningerne greb videre og videre om sig, saaat de endogsaa paa flere steder berører, den langs den planlagte Vei gaende Jordvei saa nær, at det bliver farligt for
129

de Veifarende. el. kunne vi lade de nu opstaaede Huller udfyldes, men dermed komme vi ikke videre, end at den Næste, der vil slippe saa mageligt som muligt til Leer, graver paany, og om ogsaa en enkelt vil lade sig føje og bortvise, saa er det - - - - - ikke enhver, med hvem dette er tilfældet, dels umuligt bestandigt at passe saaledes paa, at det ikke bliver for silde at gjøre Indsigelse. Det synes saaledes nødvendigt for Veiens Sikkerhed, at vi med Øvrighedens Autorisation have bestemt Grændserne for forbudt disse Leerudgravninger maa foretages, for at saaledes den, der efter behørig Bekjendtgørelse herom alligevel kommer Veiens for nær, kan gjøres ansvarlig herfor. I denne Anledning tillader jeg mig derfor på Sogneforstanderskabets Vegne at henvende mig til Deres Velbaarenhed med den indstændige Begjæring, at der snarest muligt maatte foretages noget i denne Sag.

Aarhus den 28. September 1847. Ærbødigst Wgtm.
Velbaarne Hr. Cancelliraad Herredsfoged Finsen.

SOGNEFORSTANDERSKABSMØDE 1. OCTOBER. {1847}

I Anledning af det af Herredsfogedens forlangte Forslag til et Regulativ for Retsvidnerne i Hasle etc. Herreders Jurisdiktion (Fol.94) aftaltes det fornødne, og overdrages det Formanden derefter at udarbejde Forslaget.

N.J. Wagtmann, Pihlkiær, N. Christensen, N. Bomholdt, N. Hjortshøj, Jens Jensen, Poul Nielsen Hjortshøi, Rasmus Christensen.

I henhold til Frd. Af 9. Juni d. Aar skulde jeg herved tjenstligt anmode de respektive Sogneforstanderskaber om behageligen ved deres Delegerede (én af hvert Sogneforstanderskab) at ville give Møde paa Aarhus Raadhuus Fredagen den 22de October førstkommende om Formiddagen kl. 10 for at afgive Betænkning og Forslag angaaende Retsvidnerens Udnævnelse, Bestemmelse af deres Løn o.s.v. for Hasle etc. Herreders Jurisdiktion, hvorefter Forslaget bedes mig tilstillet for med min Betænkning at afsendes til Amdtsraadet.

Hasle etc. Herredscontoir d. 5. October 1847. John Finsen.

oOo

Det Kongelige Danske Cancelli har under den 23de f.m. tilskrevet Skoledirektionen saaledes: Efter at Cancelliet har modtaget Hr. Kammerherre og Deres Højærværdigheds behagelige Betænkning af 26. Juli sidstleden, hvori fremsættes Forslag til Veilby Skoles Udvidelse og Ansættelse af en Andenlærer ved samme i henhold til Cancelliets Skrivelse af 6. April dette Aar, skulde Cancelliet herved tjenstligt melde, at Veilby Skole bliver at dele i to paa hverandre følgende Klasser efter Børnenes Alder og Kundskabsgrad, men uden hensyn til Kjønnsforskelle, saaledes at indbyrdes Undervisning ikke anvendes i nederste Klasse, og at den nuværende Skolebygning bør gjøres den fornødne Indretning derefter saaledes som af Sogneforstanderskabet i den medfulgte Erklæring foreslaet, og bør der derfor opføres et Huus paa 6 á 7 Fag ved Skolen til Lærerens Kreaturer og til Lade.

Ved skolen bliver at ansætte en duelig Seminarist som Andenlærer med en Løn af 150 Rdl. i Penge, fri Bolig i Skolebygningen og ti (el. to ?) Favns Brænde eller 6 læs Tørv à 50 Snese til eget Brug. I Regelen bliver Undervisningen i Skolens to øverste Klasser at besørges af dens Førstelærer og i de to nederste af Andenlæreren, dog kan, hvis Omstændighederne maatte gjøre saadant hensigtsmæssige, heri foretage Modifikationer af Sogneforstanderskabet paa Skoledirectionens Approbation.

De med Hensyn til denne Ordning af Skolevæsenet i Veilby Sogn fornødne Foranstaltninger bør fuldføres i Løbet af Sommeren 1848, saaat den nye Indretning af Skolen kan træde i Kraft til November 1848.

Sluttelig tilføies, at det ikke, som af Hr. Kammerherre og Deres Høiærværdighed forestillet, kan tilstaaes Veilby Sogn noget Bidrag af Skolelærers Hjælpekasse til Andenlærerens Løn.

130

Hvilket herved tjenstligt meddeles det ærede Sogneforstanderskab til Behagelig Efterretning og videre fornøden Foranstaltning.

Aarhus d. 7. October 1847.

Paa Hr. Stiftamtmandens og egne Vegne. (en underskrift her).

Til Sogneforstanderskabet for Veilby Sogn.

oOo

At Cand.Juris Grøndlund af det Kgl. Danske Cancelli er beskikket til Politiassistent her i Jurisdictionen, og at hans Ophold foreløbig er hos Hr. Kammerjunker Folsach, Wedelslund, indtil hans Bopæl kan vorde indrettet hos Gdmd. Hans Pedersen i Galthen, samt at han er bemyndiget til modtage Anmeldelser om Forbrydelser eller andet ulovligt og derom anstille Undersøgelse, saavel som have lejlighed dertil gives, søge at bilægge de Politisager, som efter Anordningerne ere Gjenstand for mindelig Afgjørelse, skulde jeg ikke unnlade hermed tjenstligst at meddele Forstanderskabet med Anmodning om, naar Lejlighed maatte indtræffe, at meddele Assistenten alle de Oplysninger, der kunne formodes at lede til Opdagelse saavel af Tyverier eller andet ulovligt som af Personer, der efter deres Forhold og Stilling, maae betragtes som Løsgængere eller Betlere.

Hasle etc. Herreders Contoir 15. Oct. 1847.

I Cancelliraad Finsens Fraværelse,

Bjerring.

SOGNEFORSTANDERSKABSMØDE D. 20. OCTOBER [1947]

Det vedtoges, at det Udhus som skal ombygges i Anledning af den foreslaaede Omdannelse af Skolen, opføres i en Størrelse af 6 Fag til 3 Alens Længde og i en Widde af 10 Alen. Man var enig i, at Bestemmelsen om den Maade, hvorpaa Omkostningerne bør anvendes, ikke tages, førend Skolelæreren i forening med Skoleforstanderen og en Tømmermand have gjort et Overslag, og Sogneforstanderskabet derefter indhenter Bymændenes Mening.

Skoleexamen afholdes af 28de og 29de October.

N.J.Wagtmann, Pihlkiær, N. Christensen, Niels Bomholt, Chr. Christensen,

Søren Nielsen Hjortshøj.

SOGNEFORSTANDERSKABSMØDE 29. OCTOBER [1947]

[Område med skade på papiret i protokollen] - Anders Andersen har anmodet Forstanderskabet om en Attest om hvorvidt Forstanderskabet har noget imod, at der opføres Slagteri i den af ham kjøbte Deel af Peder Christensen Huus. Man var enige i at meddele ham en samtykkende Attest.

Det Torsdagen dagen den 26de udarbejdede Overslag over Omkostningerne ved Forandringerne med Skolebygningen fremlagdes, og udviste 1) at Udhuset, naar dertil benytttes Egeundertømmer, anslaaes til 268 Rdl. 5 Mk. 10 Sk. men naar dertil benytttes Fyrreundertømmer 241 Rdl. 2 Mk. 13 sk. 2) at Skolelokalernes Indretning vilde medføre, naar Steengulv lægges, en Udgift af 298 Rdl. 5 Mk. 8 Sk. naar Brædegulv lægges, 286 Rdl. 2 Mk. 8 Sk. Derefter bestemte Forstanderskabet sig for brugen af Egetømmer til Udhuset, og Brædegulv i Skolestuerne. Med Hensyn til den Maade, hvorpaa Udgifterne – 555 Rdl. 2.2.- man ønsker udredede, mente man at kunne, efter indhentet Approbation, anvendt den Sognet tilhørende Bankactie og paa ligne det øvrige næste Aar, dog saaledes at dette sidste først forelægges en Bysamling.

N.J.Wagtmann, Pihlkiær, N. Christensen, N. Bomholt, Johannes Christensen, Søren Nielsen Hjortshøj, Jens Jensen, Poul Nielsen Kjeldsen.

At undertegnede Sogneforstanderskab ikke har noget imod, at herværende Huusmand og Slagter Peder Christensen, (her stor afstand til næste ord) Fag, til Beboelse, af det ham tilhørende og iboende Huus, til Indsieder Ander Andersen her i Byen, bliver herved efter Forlangende bevidnet. Vejlby Sogneforstanderskab d. 8. Nov. 1847. (underskrifterne).

Paa de Fol. 92 og 95 omtalte to Tdr. Rug befandtes ved Opgørelsen af Regnskabet over Udsalget, Tabet at have været 112 Rdl. 5 Mk. 10 Sk.

N. J. Wagtmann, Pihlkiær, N. Christensen, N. Bomholdt, Jh. Christensen, Jens Jensen, Søren Nielsen Hjortshøj, Mads Laursen, Jacob Kielsen, P. Nielsen.

SOGNEFORSTANDERSKABSMØDE D. 1ste DECEMBER. [1847]

Til i Forening med Sognepræsten at udgjøre Vælgercommitteen ved de forestaaende Valg. Paa Sogneforstandere udvalgte Søren Hjortshøj og Jens Jensen. Valget bestemtes at skulde staa Fredagen den 16. December.

Fattigregnskabet fremlagdes, ligesom de siden første Møde vedtagne Placater, Anordninger o.s.v. N.J. Wagtmann, Pihlkiær, N. Christensen, N. Bomholdt, Jh. Christensen, Jens Jensen, Søren Nielsen Hjortshøj

Paa en Ansøgning fra Lucas Andersen om at blive ansat som Retsvidne ved Hasle etc. Hereders Ret, meddeltes følgende Attest: At ovennævnte Supplicand, Gmd. Lucas Andersen her i Byen, besidder en naturlig, god og vel oplyst Forstand, sund Dømmekraft, god Opfatningsevne, og har hidtil ført et ustraffeligt Liv, bliver herved efter Forlangende attesteret.

Vejlby Sogneforstanderskab den 1ste Dec. 1847. (alle Underskrifter).

I Vejlby auledes i det afvigte Aar saa lidt Rug, at endog flere af Gaardmændene fra Vinterens Begyndelse af selv maatte kjøbe, hvad de behøvede. Da derfor Trangen begyndte at ytre sig i Vinter iblandt de fattigere Beboere, kunde vi kun hjælpe imod samme ved i Januar at indsamle frivillige Gaver af Penge, hvorved vi så os i stand til at indkjøbe ca. 25 Tdr. Rug, som vi i de tre følgende Måneder, udlodder dels til billig Priis – 4 Sk. pr. Skp. - dels gratis. Senere begyndte der at vise sig frygt for at formelig Kornmangel kunde opstaae, hvorfor en Bysamling afholdes den - - - - April, hvor Mændene opfordredes til at tegne sig for et vist Quantum Sæd at have i behold til Udsalg til bestemte priser, der blev kun samlet: af Rug 14 1/4 Td, af Byg 10 Tdr. og af Ærter 12 1/2 Td. Saaledes viste det sig, at Byen ingenlunde vilde kunde forsørge sig selv med Sæd indtil Høsten, og til samme Tid. naar Rug næppe at -----i Kjøbstaden. Derfor haabe vi til den Udvei, at tegne Sognet for 40 Tdr. Rug af en Ladning som Kjøbmand Faurschou havde forskrevet og -----, med det Tilføiende i Sogneforstanderskabets Protocol, - som vi ogsaa i en Skrivelse af 12te Mai til Herredsfogeden tillode os at ytre, - at vi agtede ved muligt Tab ved Udsalget, saafremt Priserne maatte falde, at ligne saadant Tab som paahvilende Fattigkassen paa Sognet.

Forinden det omtalte Forraad ankom og blev udsolgt, vare Priserne dalede i den Grad, at vi ved Salget af ovennævnte 40 Tdr. havde faaet et Tab af 112 Rdl. 5 Mk. 10 Sk. Enskjønt det vel endnu forkommer os at være den rette Maade at bringe denne Sag i Verden paa, at vi lade dette Tab gaee af Fattigkassen og bringe det i Beregning ved den Ligning, som nu skal lægges for det følgende Aar, have vi dog fast ønsket høiere Approbation.

Derfor tillade vi os at henvende os til Dres Høivelbaarenhed med Forespørgsel, om ikke bemeldte Tab 112 Rdl. 5 Mk. 10 Sk. som paahvilende Fattigkassen kan indføres i Fattigligningen for næste

Aarhus d. 6te December 1847.
Ærbødigst på Vejlbysogneforstanderskabs Vegne, NJW
Hvlb. Hr. Kammerherre Gra

Skrivelse fra Politiassistent Grønlund af 1ste Dec., at han har taget Bolig hos Gmd. Hans Pedersen Viskum i Annexgaarden i Galten.

Den 3die December Modtaget fra Stiftamtet Anvisning paa 4/9 [?] af Beløbet for A. Andresens Unerholdning i Randers Hospital fra 1ste. Mai til 31te October 20 Rdl. paa Amtsrepartitionsfondet, Samme Dag, efter at have hævet det, afsendt det hele Beløb 30 Rdl. 10 2/4 [?] Sk. Til Hospitalsforstander Nissen.

At der ved Vejlbysogns Fattig- og Skoleregnskaber for 1846 er fundet at erindre
a) Med Hensyn til Fattigregnskabet: at den Vejlbysogns Fattigvæsen tildelte Understøttelse af Amtsfattiggassen for Aaret 1846 ikke findes ----- som Indtægt.
b) Med Hensyn til Skoleregnskabet ”at Amtets Skema ikke nøie er fulgt meddeles hermed tjenstligen til behagelig Efterretning og Iagtagelse for Fremtiden.

Aarhus Stiftamthuus den 6te Dec. 1847. / Graah.
Til Forstanderskabet for Vejlbysogn

Ved behagelig Skrivelse af 6. d.m. har Sogneforstanderskabet forespurgt om, at ved Indkjøb af Korn i Dyrtiden opstaaet Tab af 112 Rdl. 5 Mk. 10 Skilling maatte kunne afholdes af Vejlbysogns Fattiggasse og bringes i Beregning ved Ligningen for det kommende Aar. Foranlediget heraf forbigaaer jeg ikke tjenstligen at meddele, at forsaavidt det af Forstanderskabet tilveiebragte Quantum Korn udsolgt og anvendt til saadanne Personer, der, saafremt de ikke var ydet den dem tildelte Hjælp, ellers maatte befrygte at ville have faldet over paa Fattigvæsenet, skjønnes det, i Henhold til det Kgl. Dsk. Cancellis Resolution C.t. No. 17 af 1ste Mai 1847, ikke anden end at det omhandlede Tab ville kunne udredes af Fattiggassen og indregnes under næste Ligning.

Aarhus Stiftamthuus d. 10. Dec. 1847.
Til Sogneforstanderskabet for Veilbye Sogn. / Graah.

Den 16de December afholdtes en Bysamling, ved hvilken foretoges 1) Skolesagen. Flertallet stemte for, at et Laan skulde gøres paa 200 Rdl., som var at tilbagebetale i Løbet af 2 år, og det øvrige af den beregnede Overslagssum indrages under næste Aars Skoleligning. 2) Valgsamling. Da de tre Sogneforstandere Niels Christensen, Skolelærer Pihlkjær og Jens Jensen efter Tuur fratræde ved dette Aars Slutning, foretages nyt Valg. Af 40 Valgberettigede mødte 27, og faldt Stemmerne saaledes:

Peder Nielsen d. æ.	23	Stemmer
Mads Laursen	22	”
Niels Just	16	”
Peder Nielsen d.y.	13	”
Niels Knudsen	5	”
Christen Mikkelsen	1	”
Anders Sørensen	1	”

Altsaa bliver det Peder Nielsen d.æ., Mads Laursen og Niels Just, som næste Aar tiltræde som Sogneforstandere, hvilket udfald bliver at indberette til Stiftamtet til Approbation.

Forsørgelsesplanen blev lagt for det kommende Aar, og bestemt som hermed anført i

134

Fattigprotokollen Fol.12. Derefter bliver for Fattigvæsenets Vedkommende at paaligne pr. Td.

Hartkorn i Penge 5 Sk., Rug 14 Potter, Byg 14 Potter, Tørv 7 Snese.

Da Laurs Dragons Kone havde begjært Lægehjælp for hendes Kirtelsyge Børn, vedtog man, vi vilde komme hende til Hjælp med at betale Apoteksregningen for det første for et Fjerdingaar.

N.J. Wagtmann, Pihlkjær, N. Christensen, N. Bomholdt, Chr. Christensen,
Søren Nielsen Hjortshøj, Jens Jensen, Poul Nielsen Kjeldsen.

Med Skrivelse af 6te Dec.[1847 har Deres Høivelbaarenhed communiceret Weilbye Sogneforstanderskab, at der med hensyn til Fattigregnskabet er fundet at erindre, at den Weilby Fattigvæsen tildelte Understøttelse af Amtsfattigkassen for Aaret 1846 ikke findes beregnet som Indtægt.

Ved i denne Anledning paany at gennemgaa saavel Fattigvæsenets Protokol og Regnskaber som Sogneforstanderskabets Forhandlingsprotokol for 1846 baade før og efter min Embedstiltrædelse har jeg ikke fundet nogen Meddelelse om, at en saadan Understøttelse er tilstaaet Weilbye Fattigvæsen eller oppebaaret af samme. Jeg henvendte mig derfor paa Amtstuen for der at søge nærmere Oplysning, og modtog der af Amtsforvalteren Hr. Justitsraad Bjørg den Underretning, at hellingen saadan Udbetaling er sket. Det maa derfor formentlig være tilfældet, at den udfærdigede Communication om den tilstaaede Understøttelse paa én eller anden Maade – maaske ved Embedsvaccansen – ere gaaen Fail.

Da det imidlertid af Deres Høivelbaarenheds Skrivelse ses, at denne Understøttelse er tilstaaet Weilbye Fattigkasse, og af Amtsforvalterens Erklæring, at den ikke er udbetalt, og da Fattigkassen kan behøve al den Hjælp, den kan faae, tillader jeg mig at udbede mig en Anvisning, for at kunne have samme og derefter føre den til Indtægt for Weilbye Fattigkasse.

Aarhus d. 18. December 1847.

Højvelbaarne Hr. Kh.Stiftamt.Graah.

Allerærbødigst N.J.W. Sgnpr.
Formand for Sgnfstsk.

Følgende tre af de nuværende Meddlemmer af Weilbye Sogneforstanderskab, Gmd. Niels Christensen, Skolelærer Pihlkjær, Gmd. Jens Jensen skulde efter Tuur fratræde ved dette Aars Slutning. Derfor afholdt undertegnede Valgcommitee, efterat Valglisterne havde været fremlagt i den lovbefalede Tid, den 16de December en Valgsamling i Weilbye, forat nyt Valg kunde staa. Af 40 Valgberettigede mødte 27, og ved Stemmegivningen faldt Valget paa:

Peder Nielsen den ældre	med 23	Stemmer
Mads Laursen	22	”
Niels P. Just	16	”

Idet vi indstiller disse tre mænds Valg til høiere Approbation, skulde vi, skjøndt vi ikke skjønner, at der deri kan findes nogen lovlig Forhindring, ikke unnlade at bemærke, at Peder Nielsen d.æ. er Stedsøn til nuværende Sogneforstander Niels Bonholt, og Mads Laursen Stedfader til nuværende Sogneforstander Poul Nielsen Kjeldsen.

NJW, Søren Hjortshøi, Jens Jensen.

Weilbye d. 19de Dec. 1847.

Hvb. H. Kh. Stiftamtmand Graah.

Næstsidste Skrivelse modtaget tilbage med følgende Paategning:

Høit at bemærke, at den indbemeldte Anvisning er udfærdiget d. 2. Sept 1846 samt at samme herefter ikke længere er gjældende og ikke vil være at udbetale, anvises der Veilby Sogn ved

135

Amtsraadmødet 26de August s.a. tillagte Understøttelse , 20 Rdl., skriver Tyve Rigsbankdaler, til Udbetaling af Aarhus Amts Fattigkasse

Aarhus Stiftamt d. 24de Dec. 1847.

Graah.

At jeg intet har at erindre imod det den 16de dennes foretagne Valg til tre nye Medlemmer af Veilby Sogneforstanderskab, og hvorefter Gaardmændene Peder Nielsen den ældre, Mads Laursen og Niels P. Just skulle indtræde i Sogneforstanderskabet, undlader jeg ikke, i henhold til Frd. 13 August 1841, tjenstligen at meddele til behagelig Efterretning og videre Bekjendtgjørelse for Vedkommende.

Aarhus Stiftamthus d. 24. Dec. 1847.

Efter Fuldmagt – Noor.

ex side 98 th..

1848

SOGNEFORSTANDERSKABSMØDE 13.JANUAR

1848.

Ved hvilket mødte alle de ældre medlemmer med undtagelse af skolelærer Pihlkjær, der var forhindret ved sygdom, samt de tre nyvalgte. Forretningerne fordeltes for det nye Aar saaledes::
Til Formand valgtes Sognepræsten

Kirkesanger: Johan Christensen og Niels Bomholt.

Skolepatron: Søren Hjortshøj og Skoleforstander Mads Laursen.

Fattigforstandere Poul Kjeldsen og Niels Just.

Det syvende Medlem, Peder Nielsen d.æ.vil gaa Formanden og de øvrige Medlemmer tilhånde, naar fornødent gjøres.

Til Oldermann valgtes Laurs Pedersen.

Forsørgelsesplanen og Fattigligningen ville fra førstkommende Mandag af blive fremlagte til Eftersyn for den lovbestede Tid, er parate det er bekjendtgjort paa Søndag.

ex side 99 tv.

Fattigregnskabet blev fremlagt, ligesom de siden sidste møde indkomne Forordninger m.m. samt nedenauførte brev fra Hasle, Skejby og Lisberg Sogneforstanderskaber.

Der blev andraget om, at man burde sørge for at faa Mette Holme ud at tjene i den forestaaende sommer.

N.J.Wagtman, Peder Nielsen, N. Bomholt, M.Laursen, Niels Just, Poul Nielsen Kjeldsen, Søren Nielsen Hjortshøj, Jh. Christensen.

Undertegnede Sfsk. Erklærer herved, at der fra Hasle etc. Fattigvæsens vedkommende Intet finder at erindre imod Maren Jensdatters giftermal med ungarl Jørgen Nielsen i Veilby, hvortil herved ifølge Forordn. 30 April 1824 § 3.10 gives samtykke.

Hasle, Skejby og Liisberg Sogneforstanderskab

3. Januar 1847 (skal vel være 1848)

(her følger 10 underskrifter)

Til Veilby Sogneforstanderskab.

Med hensyn til følgende sag tillader jeg mig allerærbødigst at udbede mig det Kongelige Stiftamts erklæring.

For noget over et aar siden kom en Karl ved navn Jørgen Nielsen og en pige ved navn Maren Jensdatter, som begge tjente i Veilby, til mig i anledning af, at de ønskede at indtræde i ægteskab med hinanden. Da pigen imidlertid ifølge hendes Skudsmaalsbog havde modtaget Fattigunderstøttelse i Hasle, og Karlen var forsørgelsesberettiget i Lisberg Sogn, erklærede jeg da nu, at jeg iflg. Forordning 30 April 1824 § 3.10, - med hvis indhold jeg ogsaa gjorde demfølgende bekendt – ikke kunde vie dem, medmindre de bragte mig de behørigte bevisligheder for, at denne forhindring

for ægteskabet var fjernet. Efter deres ønske tilskrev jeg derom vedkommende Sogneforstanderskab, og modtog derpaa følgende skrivelse: (fra Sognepræsten Journal fol.86) Hermed sloge de paagjældende sig til ro.

Men i December 1847 indfandt Karlen sig atter hos mig, og medbragte forloveren, for atter at gjøre fordring paa den samme forbindelse. I henhold til ovenanførte Forordning og ovenstaaende protest afviste jeg hans Begjæring.

I begyndelsen af indeværende maaned indfandt han sig atter hos mig med anden (eller andre) Forlovere og medbragte fra det samme Sogneforstanderskab følgende aldeles modsatte Erklæring (fra ovenstaaende skrivelse).

Da denne erklæring Intet meddeler om hvorvidt den tidligere understøttelse i virkeligheden er refunderet, eller blot eftergivet, og Karlen paa min forespørgsel derom vedgik i forloverens nærværelse, at Intet var vedkommende commune betalt, (hvilket pigen ogsaa siden har gjentaget) forekom det mig, at jeg ikke kunde ansee mig berettiget eller forpligtet til at udføre vielsen. Baade synes nemlig motiveringen af ovenanførte Forordning at tale imod tilstrækkeligheden af understøttelsens eftergivelse, naar det hedder (Coll.TID 1824 § 261) ”hvad Fruentimmeret angaar, da er det rimeligt, at den almuesperson, der gifter sig med et saadant Fruentimmer forarmet, uden at være i den stand, at han ved at ----- den understøttelse, hun hidtil har nydt, bringer hende ud af forhold til Fattigvæsenet, ikke vil kunne ernære den familie, han saaledes stifter” - og det af Cancelliet under 14. Januar 1840 givne svar paa en forespørgsel i saadan anledning siger (Coll. Tid 1840 reg af 22. Februar), at kun naar understøttelsen er refunderet Fruentimmerets Forsørgelseskommune kan ægteskabet tilstædes, hvorimod det vilde stride imod øiemedet med bestemmelsen i Frd. 30. April 1824 § 3 til 10, om den blotte eftergjørelse fra bemeldte communes side i foranførte henseende skulde synes tilstrækkelig”

Det ofte anførte sted er af Hasle, Skejby og Lisberg Sogneforstanderskab til forskellige tid, men om den samme person og under samme omstændigheder paaberaabt og anvendt i en aldeles modsat retning, mig forekommer dette samtykke lige saa ugyldigt, som dets protest gtyldig. Da nu heertil kommer, at det paa den ene side maa være mig lige magtpaaliggende, hverken som præst at forkynde et ægteskab, der maatte have lovgivningen imod sig,, eller som Formand for Sogneforstanderskabet i Veilby at give anledning til, at kommunen her bebyrdes/----- med en familie, der kun lidet synes at kunne ernære sig selv, og det på den anden side ikke kan gaae an at nægte de paagjældende ægteskabsforbindelse, dersom de have lovgivningen for sig, tillader jeg mig at udbede det høie Stiftamts erklæring, om jeg ikke i overensstemmelse med Frd. 30 April 1824 § 3 -10, sammenholdt med Cancelli – R----- af 14 Januar 1840, er lige berettiget og forpligtet til at nægte dette ægteskabs fuldbyrdelse.

Aarhus den 15de Januar 1848.

Allerærbødigst NJW.

(ex 99 th)

Den 24de Januar (1848).modtaget fortegnelse over de jordbrugere i Aarhus Amt, der efter de modtagne lister, er valgbare til medlemmer af Amdsraadet.

Efter at have indhentet Hasle Pastorats Sfsk. Erklæring i anledning af Deres Velærværdigheds behagelige skrivelse af 18de f.m., bekræftende ægteskabet imellem Jørgen Nielsen og Pigen Maren Jensdatter af Veilby, forbigaaer jeg ikke tjenstligen at meddele, at da bemeldte Sfsk., hvorunder Jørgen Nielsen er forsørgelsesberettiget og Maren Jensdatter har erholdt Fattigunderstøttelse, har

gjentaget dets tidligere erklæring om Intet at have imod det omhandlede ægteskabs fuldbyrdelse

137

og derfor eftergivet M. Jensdatter den hende tildelte understøttelse af Fattigvæsenet, hvortil samme i nærværende tilfælde og med hensyn til at manden er forsørgelsesberettiget i Hasle Pastorat maa ansees berettiget, saa skjønner jeg i henhold til bestemmelsen i Frd. 30 April 1824 § 3.10 ikke rettere end at ægteskabets indgaaelse under disse omstændigheder ei vil kunne nægtes.

Aarhus Stiftamthuus d. 1. Februar 1848 / Graah.

Til Pastor Wagtmann.

(ex 99 th.)

MØDE D. 8de FEBRUAR (1848)

De forskjellige regnskaber bleve fremlagde, af hvilken Fattig- og Skoleregnskabet forbliver henliggende til sognebeboernes eftersyn.

Til et møde onsdagen d. 9de til valg af nye amtsraadsmedlemmer valgtes Poul Kjeldsen.

Paa grund af de mange forøgede udgifter i anledning af skolens udvidelse vedtog man for indeværende aar at udsætte den ifølge planen af 24de Mai 1843 (fol.21) bestemte veiforbedring

Formanden paatog sig:

1) i henhold til Canc.Circ. 9de Nov. 1847 at gjøre indberetning om, at se Mæslinger i høi grad her i byen

2) at gjøre forespørgsel hos Herredsfogeden, om det er tilladeligt, at vi selv afholde licitation over det forestaaende arbejde ved skolebygningen, da vi selv indkjøbe materialerne.

(ex side 100 tv.)

Det bemærkes, at Skolepatronen Søren Hjortshøi paa Skolens vegne har af Peder Nielsen d.æ. Modtaget til laans 100 Rdl. - et hundrede rigsdaler – fra 11te December 1847.

Sognepræsten tilbød sig i Skolelærerens sygdom at ville læse med børnene to gange om ugen, naar sognebeboerne vare villige til at befordre ham dertil. Dette tilbud modtoges af Sogneforstanderskabet.

Ligningerne for Kirken, Skolen og andre communeafgifter beregnedes saaledes:

A. KIRKEN.

1. kirketiendeskatten. -----	44 Rdl.00 mk
2. muurarbejde og murerens kost-----	30 " 00 "
3. materialier og afhjælp af udsættelser -----	10 " 00 "
4. Kirkelysepenge-----	3 " 02 "
5. kirkesynet -----	10 " 00 "
6. ringning ved den afdøde konge-----	15 " 00 "
	ialt-----112 Rdl-02 Mk.

som bliver at paaligne med 3 Mk. pr. td. Hartkorn.

(ex side 100 tv.)

B. Skolevæsenet.

1. Lærerens løn: 18 td. Byg efter Capitelstaxt-----	72 Rdl. 00 Mk.
2. Kirkesangerløn og for klokkens ringning-----	15 " 00 "
3. 6 Favne Brænde	36 " " "
4. Skolelærernes Hjælpekasse	3 " " "
5. Skolens ombygning-----	355 " " "
6. Uvisse udgifter-----	45 " " "
	ialt 526 "

som bliver at paaligne med 14 Mrk. pr. Td. hartkorn, det øvrige bliver uforandret.

Andre Communeafgifter.

1. Kongetiendeskatten.-----	15 Rdl-00 Mk.00 Sk.
2. Jordmoderløn-----	18 Rdl. 01 " 06 "

3, Klokkemandspenge, Tinghuusleje m.m.----- 12 ” 00 ” 00
(ex 100 tv.) 138.

4 Smedehusets reparation m.m.-----19 Rdl. o3 Mk.00 Sk.
I alt ----64 Rdl. 04 Mk.06 Sk.

Som bliver at paaligne med 118 Sk. pr. Td. Hartkorn.

De siden sidste møde indkomne Forordninger m.m. fremlagdes.

N.J.Wagtmann, Peder Nielsen, Mads Laursen, N. Bomholdt, Johannes Christensen jun.,
Niels Just, Søren Nielsen Hjortshøj, Poul Nielsen Kjeldsen.

Indlagt tillader jeg mig at tilstille Deres Velærværdighed 4 Rdl. til Veilby Sogns Fattigkasse, hvilket bidrag jeg indtil videre vil yde aarligen som et lille taknemlighedsbevis, fordi beboerne i Veilby have været saa høflige at give mig jagtret over deres fuglevildt.

Aarhus d. 15. Januar 1848. / Ærbødigst Chr. -----?

(ex side 100 th.) :

I henhold til Anordning 13 August 1831 § 20 og ifølge Canc.Circ. 9De November 1847 skulde jeg ikke undlade at tilmelde Deres Vehd., at der for tiden hersker børnesygdom i Veilby, som antages at være mæslinger.

NJW.

Aarhus d. 9. Februar 1848.

Hr. Distriktslæge -----?

I indeværende aar skal der i Veilby havde foretages en betydelig forandring ved den gamle skolebygning og et nyt udhus til samme opføres. Forat dette kan skee med saa liden bekostning som muligt, agter Sogneforstanderskabet selv at gjøre indkøb af materialier, men stille arbeidet herved til licitation. I denne anledning tillader jeg mig paa Sogneforstsk. vegne at henvende mig til Deres Vbhd. med forespørgsel, om der er noget til hemsko for, at vi selv uden at kalde øvrigheden til hjælp foranstalte saadan licitation.

Ærb. N.J.W. Formand for Veilby Sgfstsk.

Aarhus d. 9de Febr. 1848.

Velbaarne Hr. Herredsfoged Finsen.,

SOGNEFORSTANDERSKABSMØDE d. 23de FEBRUAR. (1848)

Kirkeregnskabet og Oldermanskasseregnskabet for forrige aar samt Kirke-, Skole- og Oldermandsligningerne for indeværende aar fremlagdes for at foreligge til sognebeboernes indseende.,

Fra Niels Olesen og Peder Nielsen (Thomsen) indkom andragende om, at den Første maatte fraskille fra sit huus den ham tilhørende jordlod, Kringlen kaldet, (Nord for Mosevej lille rundt vandhul), og den sidste derpaa opføre et huus. Sfstsk. kan Intet have imod, at Niels Olesen sælger sin jordlod, hvorimod det maa fraraades, at der gives tilladelse, at samme bebygges, da den er for lille, at den intet kan bidrage til en families underholdning. Licitation over en

Skoleforstanderen anmeldte, at der ikke havde kunnet erholdes tømmer passende til den fol.96 tagne bestemmelse om udhusets opførelse i 6 fags længde til 3 alens bredde, hvorfor de havde kjøbt tømmer beregnet til 7 fag. Sfstsk. fandt Intet derimod at erindre, naar huset alligevel haver den vedtagne størrelse. Man bestemte at indsende den lagte plan til Skolens ombygning og udhusets opførelse til Skoledirectionens approbation, saaledes som først anført i efterfølgende skrivelse.

N.J.Wagtmann, Peder Nielsen, N. Bomholdt, Mads Laursen, Johannes Christensen, Niels Just, Søren Nielsen Hjortshøj, Poul Nielsen Kjeldsen.

I anledning af Deres Velærværdigheds forespørgsel i ære de skrivelse af 9de dennes undlader jeg

ikke herved tjenstligt at melde, at Sfstsk. efter den gjældende lovgivning ikke kan afholde offentlig licitation over en skolebygningens opførelse eller reparation, men at en saadan derimod 139 maa reqvireres hos vedkommende Auktionsdirecteur -----hvorfor det -----, at derfor ikkun erlægges halvt gebyr efter Canc. Skr. af 15 April 1815, 18 Octb. 1807, 18. Jan. 1820 og 27. Jan. 1821.

Hasle etc. Herredscontoir d. 24de Febr. 1848. / John Finsen
Velærværdige Hr. Pastor Wagtmann.

I løbet af vinteren har vi ladet det være os magtpaaliggende at træffe de fornødne forbindelser til udførelsen af den ved Cancelliets Skrivelse af 6te April f.a. bestemte udvidelse af Veilby Skole. Dertil er indkjøbet af materialier paabegyndt, en plan til skolebygningen udkastet, og et overslag gjort over udgifterne derved.

Endskjøndt vi mene at have holdt os de i Cancelliets skrivelse af 3. Sept. f.a. givne nærmere bestemmelser efterrettelige, have vi dog fundet det rigtigst, forinden vi begyndte arbejdet, som vi have tænkt at lade udføre efter offentlig licitation, at forelægge den ærede Skoledirection den paatænkte plan for at udbede os deres approbation deraf, saafremt Intet maatte derved findes at bemærke.

Arbejdet falder i to hoveddele, nemlig forandringen ved den gamle skolebygning og opførelsen af et nyt udhus.

Af den gamle skolebygning ville, i overensstemmelse med Sfstsk. Forslag af 19. Juni og Cancelliets følgende Approbation af 19de Sept., de 9 fag i den østlige ende – som af vedlagte plan nærmere ses – blive indrettet paa følgende:

de tre østligste fag indrettes til skolestue for de to nederste classer,

de to følgende fag benyttes i en dybde af 22 alen til forstue, og bagved denne indrettes et værelse for Andenlæreren, med indgang fra hans skolestue,

de fire næste fag indrettes til skolestue for de to øverste classer.

Det nye udhus vil, formedelst mangel paa plads, ikke uden megen ulempe for en fremtidig Skolelærer kunne lægges bagved selve Skolen (imod nord).

Sogneforstanderskabet har derfor fundet det rigtigst, at det lægges mod syd, foran skolebygningen, hvorfra det kun vil blive adskilt ved gadens bredde, herimod havde heller ikke den nuværende Skolelærer, hvis erklæring vi have indhentet, noget at indvende. I et møde af 20de October var det bestemt, at det skulde opføres i en størrelse af 6 fag til 3 alens bredde, og i en dybde af 10 alen. Men da tømmer, passende til denne plan, ikke var at erholde, og Cancelliets approbation af vort tidligere forslag bestemmer 6 af 7 fag, have vi ikke taget i betænkning, i et møde den 23de Februar at bestemme os for en bygning paa 7 fag, dog at denne alligevel faaer den tidligere angivne størrelse. Den paatænkte indretning af dette huus vil ses af medfølgende plan 2.

Overslagssummen beløber sig, idet vi have bestemt os for egetrømmer til udhuset og bræddegulv i skolestuen (istedetfor det førhen steengulv), til 555 Rdl. 2 Mk. 2 Sk.

Ovenanførte tilstille vi herved den ærede Direction til forventet approbation, for at v i derpaa kunne requitere licitation over arbejdet.

Aarhus d. 28 Februar 1848
paa Sfstsk. Vegne / ærbødigst Wgtm.

(side 101 th.)

SOGNEFORSTANDERSKABSMØDE 8. MARTS. (1848)

I anledning af et andragende fra almisselem Kirsten Pedersdatter (eller Holm) (se Fattigvæsenets Protokol fol. 7) overdrages det formanden at besvare tilstille Stiftamtmanden den begjærede erklæring.

Fattigregnskabet fremlagdes.

Formanden paatog sig at tilskrive Amtsraadet om den sædvanlige understøttelse af

N.J. Wagtmann – N. Bomholt – Mads Laursen - Johannes Christensen – Niels Just – Søren Nielsen Hjortshøj - Poul Nielsen Kjeldsen – Peder Nielsen.

Ovennævnte to skrivelser findes indførte i Fattigvæsenets Protokol fol. 17.

SOGNEFORSTANDERSKABSMØDE d. 12te APRIL. (1848)

Paa Kirsten Holms gjentagne og indstændige begjæringer om en extraordinær understøttelse, hvortil hun ved mangel paa erhverv i vinterens løb var trængende, tilstædes hun da for denne gang 1 Skp. Rug og 1 Skp. Byg.

Da det ved Kirkesynet forrige aar var paalagt at faae Kirkegaarden reengjort og bragt i orden, bestemtes det ved bud at paalægge alle, der havde gravsteder paa Kirkegaarden, at rense disse for ukrudt og bringe dem i stand inden Pinse.

Over examen i Skolen see Skolecommissionens Protokol.

N.J.Wagtmann – Peder Nielsen – N.Bomholdt – Niels Just – Søren N. Hjortshøi – Poul Kjeldsen

En skrivelse fra Stiftamtmanden af 11te April om at stille en helbevæbnet Rytter til activ tjeneste, naar paafordres, kan tilstillet Peder Nielsen d. 13de med anmodning om at lade den circulere blandt Sogneforstanderne.

D.12 April modtaget fra Herredsfogeden en Circulation fra Justitsministeren af 8de April, saa lydende:

Med hensyn til den ----- deltagelse for de offentlige anliggender, som fra forskellige sider ytrer sig, er det ikke usandsynligt, at der i Communerne vil opstaae ønske om at faa de vedkommende Communeraads Samlinger afholdte for aabne døre. Ligesaa lidt som dette i og for sig kan have noget i mod sig, ligeså lidt synes lovgivningens bestemmelser at kunne være til hinder for saadanne ønskers opfyldelse, da de paagjældende anordninger ganske forbigaar denne gjenstand med taushed. Men da der saaledes ogsaa i lovgivningen aldeles mangler regler for, hvorledes Communeraadene kunne holde deres møder offentlig, uden at raadslagningen dermed forstyrres, var det ønskeligt, at slige regler blive vedtagne, naar noget Communeraad bestemmer sig til at holde sine samlinger for aabne døre.

Idet jeg meddeler disse anskuelser til vejledning i paakommende tilfælde, forventer jeg, at Hr.Sp.vil drage omsorg for sagens ordning paa hensigtsmæssig maade efter de forskjellige localiteters tarv og leilighed og naar samme circulaire forsynet med følgende paategning:

Ved at meddele foranstaaende til behagelig efterretning skulde jeg herved tjenstligen anmode nedenstaaende Sogneforstanderskaber, saafremt de maatte bestemme dem til at holde deres forsamlinger for aabne døre, om at indkomme med forslag om de regler og bestemmelser, der herfor ville være at vedtage og derunder tillige om det fornødne lokale.

Hasle Herreders Contoir d. 12te April 1848.

J. Finsen.

Samme skrivelse blev expederet d. 13de April, for derefter at afsendes til Elsted Sogn.

I anledning af skrivelse fra Amtsraadet af 12te April til Sogneforstanderskabet med opfordring til at foranstalte en fri indsamling af frivillige bidrag til at afhjælpe krigsfornødenhederne det være sig penge, fødevarer eller korn given bedes der sammenkaldt en bysamling, som blev afholdt Mandagen d. 17de April kl.12. Ved denne lejlighed tegnede følgende bidrag:

(LMR: her følger navne på 30 personer som i alt gav 124 Rigsdaler 3 Mark og 20 pund røget flæsk)

(ex side 102 th)

Saaledes indtegnede i alt et hundrede og fire og tyve Rigsbankdaler samt 20 pund røget flæsk.

N.J.Wagtmann – Peder Nielsen – Mads Laursen – Johannes Christensen – Søren Nielsen

Hjortshøj – Poul Nielsen Kjeldsen.

Det det Kgl. (ex side 102 th)

141

Endvidere ere senere følgende bidrag tilkommen (iflg. Protokollens specifikation) 19 personer med med (nu) i alt 157 Rbd. 4 Mk. 30 pund røget flæsk.

Ved circulaire modtaget d. 21. April.

Stiftamtet har under gaars dato communiceret mig det Kgl. Generaltoldkammer og Commerce Collegies skrivelse af 15de d..M. saa lydende:

Da det med hensyn til den standsning som de oprørske bevægelser i Hertugdømmerne Holsteen og Slesvig endeligt kunde foranledige i udførselen af hornquæg fra Jylland i indeværende og næste maaned, er af vigtighed, saa vidt som muligt at have kundskab om antallet af de til udførsel bestemte kreaturer, skulde man tjenstlig anmode det Kgl. Stiftamt behagelig snarest muligt at ville indhente og derefter meddele Collegiet oplysning om det omtrentlige antal, saavel af magre til udførsel til Hertugdømmerne, som af fede til udførsel til andre steder, i indeværende og næste maaned bestemte kreaturer der findes i Aarhus Amt.

Ved at communicere foranstaaende skulde jeg tjenstligen have undertegnede Sogneforstanderskaber anmodet snarest muligt at ville indhente og derefter meddele mig oplysning i indbemeldte henseende.

Hasle etc. Herreders Contoir d.19. April 1848.

Til Sognfst. for Aaby, Veilby, Elsted og Elev. / Ljørring st.fm.

(ovenstaaende Circulaire blev d. 22de April Sognefogeden leveret til videre forsendelse)

I henhold til Deres Velbh. Circulaire af 19de dennes i anledning af det Kgl. General Toldkammer og Commerce Collegie skrivelse af 15de dennes undlader jeg ikke at meddele følgende:

”I Veilby giver Ingen sig af med at have hornquæg til udførsel. Hvad handel der drives med hornquæg og ved en enkelt leilighed vel også med et fedet høved, indskrænker sig til afsætningen til slagterne eller ved markederne i Aarhus”.

N.J. Wagtmann

Aaehuus d. 22de April 1848.

Formand for Vejlby Sogneforstanderskab.

Velb.Hr.Cancelliraad Herredsfoged Finsen.

Foranlediget ved det ærede Amtsraads Skrivelse af 12te April med opfordring til at foranstalte en indsamling af frivillige bidrag til indsendelse til Krigsministeren, foranstaltedes en bysamling i Veilby d. 17de April.

Deels ved dette møde selv, deels ved senere tilkomne bidrag, have vi sammenskudt en sum af 157 Rdl.4 Mk., hvilke et Hundrede og syv og halvtredsindstyve Rdl. Og fire Mark jeg herved har den ære at tilstille Amtsraadet. Fremdeles er der tegnet et bidrag af 22 Lispund 8 pund røget flæsk hvilke toog tyve og et halvt lispund skulle blive indsendt, naar paafordres.

Aarhus d. 26. April 1848. Paa Veilby Sogns vegne / Ærbødigst N.J.W.

Stiftamtet har under den 25 dennes tilskrevet mig saaledes:

”Efter en mig meddelt ----- af Krigsministeren, skulde jeg tjenstligen anmode Deres Velbyrdighed om behageligen at ville underrette Sfsk. I Deres jurisdiktion om, at Folkevæbningen til høst i Nørre-Jylland ikke for øieblikket vil blive sammendraget i eller omegnen af Aarhus og Randers, men at det derimod overlades til Forstanderskaberne at drage omsorg for, at den eller de frivillige, som eet eller flere sogne maatte blive enige om at stille og udviste til Fædrelandets tjeneste, i sognedistricterne øve sig i ridning og vaabnenes brug”

hvilket herved meddeles undertegnede Sogneforstanderskaber til efterretning og iagttagelse.

Hasle etc. Herreders Contoir d.27. April 1848.,

John Finsen.

Til Sogneforstanderskaberne for Aaby, Veilby, Elsted, Elev.

(modtaget d. 30 April, afsendt den 1. Mai 1848)

Denne vedlagte andragende, hvori Gaardmand Søren N. Hjortshøj af Veilby andrager om, at en af ham solgt parcel af hans gaard maa udgaae af denne sikkerhed, som er givet i hans gaard for en afgift, der af samme aarlig svares til Skolelæreren i Veilby,

Foranlediget ved det ærede Amtsraads skrivelse af 12t. April med opfordring til at foranstalte en indsamling af frivillige bidrag til indsendelse til Krigsministeren, foranstaltedes en Bysamling i Veilby d. 17de April.

Deels ved dette møde selv, deels ved senere tilkomne bidrag, have vi sammenskudt en sum af 157 Rdl.4 Mk. Hvilke et hundrede og syv og halvtredsindstve Rdl. og fire Mark jeg herved har den ære at tilstille Amtsraadet. Fremdeles er der tegnet et bidrag af 22 Lispund 8 pund røget flæsk, hvilke to og tyve og et halvt lispund skulle blive indsendte, naar paafordres.

Aarhus d. 26. April 1848. Paa Veilby Sogns Vegne / ærbødigst NJW.

Stiftamtet har under 25.ds. tilskrevet mig således:

”efter en mig meddelt af Krigsministeren, skulde jeg tjenstligen anmode Deres Velbyrdighed om behageligen at ville underrette Sfstsk. i Deres Jurisdiktion om, at Folkevæbningen til høst i Nørre-Jylland ikke for øieblikket vil blive sammendraget i eller omegnen af Aarhus og Randers, men at det derimod overlades til Forstanderskaberne at drage omsorg for, at den eller de frivillige, som eet eller flere sogne maatte blive enige om at stille og udviste til fædrelandets tjeneste i sognedistrikterne øve sig i ridning og vaabnernes brug”

hvilket herved meddeles undertegnede Sogneforstanderskaber til efterretning og iagttagelse.

Hasle etc. Herreders Contoir d. 27. April 1848.

John Finsen.

Til Sofgneforstsk. For Aaby, Veilby, Elsted, Elev.

(modtaget d. 30. April, afsendt 1. Mai 1848) ,

(side 103 th)

Denne vedlagte Andragende, hvori Gaardmand Søren N. Hjortshøj af Veilby andrager om, at en af ham solgt parcel af hans gaard maa udgaae af den sikkerhed, som er givet i hans gaard for en afgift, der af samme aarlig svares til Skolelæreren i Veilby, udbede det ærede Sfstsk. Erklæring behagelig meddelt snarest muligt.

Aarhus 1. Mai 1848.

Paa Hr. Stiftamtmandens og egne vegne / L. Daflasing (?)

Benævnte andragende lyder saaledes: ”Ifølge Adkomstdokument tinglæst 13. Decb. 1837 (?) eier jeg en gaard i Veilby med gammel Hartkorn Ager og Eng 4 Tdr. 2 Fdk. 2½ Alb. med halv Kirketiende deraf samt Kongetiende med undtagelse af rug og byg.

Paa denne eiendom hæfter et legat hvoraf aarlig svares 5 Rdl. Til Skolelæreren i Veilby. Jeg har til Daareanstalten for Sindssvage, som opføres i Veilby, afhændet en lille parcel, i det hele 1200/14000 Tdr. land stor, af ovenmeldte min Gaards liggende jorder, og paa denne parcel skulde jeg nu meddele Skjøde.

Paa grund heraf tillader jeg mig underdanigst at ansøge den høie Stiftsøvrighed om, at denne ubetydelige parcel med tiende deraf, maae udgaae af dens sikkerhed som har været givet i den samlede eiendom for ovennævnte aarlige Afgift til Skolelæreren i Veilby.

Veilby d. 15 April 1848 / Underdanigst Søren N. Hjortshøj.

Fjenden kan hvert øieblik ventes her paa egnen. Jeg maa derfor opfoerdre Sogneforstanderskaberne til øieblikkeligen at foranstalte alle de vaaben og skydegevæhrer som maatte findes, skaffede af veien og omhyggeligt skjulte saaledes, at de ikke kunne opdages eller falde i fjendens vold.

Ligeledes maa jeg gjøre opmærksom paa, at det Intet vil nytte at sætte sig til modværge mod den indtrængende fjende, men at man vil blive nødsaget til efter de commanderedes requisition at tilveiebringe de fornødne quarterer, fødemidler og fourage, hvorfor dog naturligvis maa forlanges billig betaling, men kan denne ikke erholdes, ville Sogneforstanderskaberne i forening med Sognefogederne paa den for beboerne lempeligste og ligeligste maade have at ordne og fordele, saavel indkvarteringsdbyrden som hvad der i øvrigt uomgængeligen maa leveres.

Hasle etc Herreders Contoir d. 3. Mai 1848 / John Finsen

Til Sgfstsk. For Veilby og Aaby

(modt. og afsendt d. 3.Mai)

Paa oven anførte andragende fra Søren N. Hjortshøi meddelt følgende paategning. Da den Søren Nielsen Hjortshøi tilhørende gaard i Veilby ogsaa efter ovennævnte fraskillelse har meget mere end tilstrækkelig værdi til sikkerhed for den omtalte afgift til Skolelæreren finder vi ikke, at der er noget til hinder for at den ansøgte tilladelse til fraskillelse af 11200/14000 Td. land i det anførte øiemed bliver ham meddelt.

Veilby Sogneforstanderskab d. 4. Mai 1848. (underskrifterne)

To skrivelser imellem Sognepræsten paa beboernes vegne og Skoledirektionen om at stille arbeidet ved Skolen i bero, se Skolecomm. Protocol.

Under 4 dennes er jeg underrettet om, at med hensyn til, at ved de nuværende forhold overhaandtagende Forretninger er Cancelliraad Ottersteim af Skoleminister Lohmann beskikket til at deltage i Stiftamtmand Kammerherre Graah vedkommende embedsforretninger, og ville som følge heraf de ordner der af Cancelliraad Ottersteim udfærdiges, have samme kraft og gyldighed, som de af Stiftamtmanden selv vare givne, hvilket herved tjenstlig meddeles Sogneforstanderskabet til behagelig efterretning.

Hasle etc. Herredscontoir 8. Mai 1848. / John Finsen.

Til Sfstsk, for Veilby Pastorat.

Den 1ste Juni 1847 blev en dreng ved navn Peder Pedersen, søn af Ove Johannes M----- - i Beder, født i Beder 26, Mai 1828, meldt til tilgang i Veilby. Siden den tid har han tjent i Veilby, men døde 8. Mai og blev begravet 14 Mai dette aar. Da hans Skudsmaalsbog udviser, at han har ikke blot som barn været fattiglem i Beder, men ogsaa siden havt sit ophold der i Sognet, bliver det dette, der maa udrede omkostningerne ved begravelsen, som have beløbet sig til 4 Rdl. 3 Mk., nemlig Ligkisten 3 Rdl. 3 Mk.- Liglinned 5 Mk.- Graven at kaste 1 Mk.

I denne anledning tillader jeg mig at forespørge hos det ærede Forstanderskab for Malling og Beder Sogne om det ønskes, at Sogneforstanderskabet i Veilby skal afhænde hans højst ubetydelige klædningsstykker og derefter oversende regning, eller om det foretrækker at have oversendt bemeldte drengs ubetydelige efterladenskaber og saaledes afholde hele anførte udgift.

Aarhus d. 22. Mai 1848. / paa Veilby Sfstsk.s vegne NJW.

De af Sfstsk. indsamlede frivillige bidrag af victualier til ----- forsyning bedes snarest muligt tilstillede Kjøbmand H. Ree heraf staden, der har paatagen sig paa Amtsraadets vegne at modtage samme.

Aarhus Stiftamthuis d. 25de Mai. 1848 / Graah.

Til Fstsk. For Veilby Sogn. (modt. d. 26de om aftenen, afsendt den 29de)

I anledning af Peder Pedersens dødelige afgang i Veilby og dermed forbundne omkostninger ved hans begravelse, maa jeg hermed paa Sogneforstanderskabets vegne tilmelde Deres Velærværdighed, at da den afdøde var forsørgelsesberettiget i her i sognene, vil omkostningerne ogsaa ved hans begravelse blive afholdt herfra, men at Forstanderskabet forinden udbeder sig at hans vistnok ubetydelige efterladenskaber, maa blive bortsolgte, for at deraf bemeldte

omkostninger , kunne blive afholdte. Maaske disse overstiger auktionsbeløbet, da vil det manglende blive 144
refunderet af Fattiggassen her naar en anmeldelse derom bliver modtaget.

Beder Præstegaard, d. 24 Mai 1848. breve

Paa Beder og Malling Sogneforstanderskabs Vegne / W.P. Muller..

Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet har inden 26de dennes tilskrævet Skoledirektionen saaledes: (LMR: her i originalen skrives i forkortet men svært læselig form ref. til tidligere breve) ----- behagelige betænkning af 8de dennes har Ministeriet modtaget et med vedkommende Sognefstsk. Erklæring ledsaget andragende, hvori Søren Nielsen Hjortshøi, som eier af en gaard i Veilby, af Hartkorn gl. Matr.(her beg. 104 th.) 4td. 0 Skp.2 Fdk. 2 1/4 Alb.hvori indestaar et legat der aarlig forrentes med 5 Rdl. til Skolelæreren i Veilby, anholde om, at en af ham til den oprettende DAAREANSTALT afhændet parcel af bemeldte eiendom af størrelse 11000/14000 Td.land maa tilligemed Tiende deraf udgaae af den sikkerhed, som han været givet i den samlede eiendom for den ommeldte afgift til Skolelæreren i Veilby.

I denne anledning skulde Ministeriet tjenstlig melde, at det ansøgte hermed bevilges. Hvilket hermed tjenstligt meddeles det ærede Sogneforstanderskab til behagelig efterretning og videre bekjendtgørelse for Vedkommende.

Aarhus d. 31te Mai 1848./ Paa Hr. Stiftamtmand og paa egne vegne – L.Dahlerup (?)

SOGNEFORSTANDERSKABSMØDE 6te JUNI 1848.

Sogneforstanderne gjordes bekjendt med de sager, der var expederede siden forrige møde.

Ligeledes fremlagdes alle siden den tid indkomne Forordninger, Ministerskriv., o.s.v.

I anledning af en skrivelse fra Justitsministeriet angaaende den lovlige ordens opretholdelse paa landet overdrages det formanden at besvare samme.

Det overdrages Fattigforstanderen at foranstalte den afdøde Peder Pedersens efterladenskaber solgte, endvidere at anskaffe nye klæder til Niels Thomsens søn Rasmus.

Communication til Søren N. Hjortshøi af ovenanførte Skrivelse fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet udfærdiges.

I anledning af bidragene til krigsfornødenhederne fra Veilby Sogn fremlagdes quitteringer:

fra Major Pedersen af 7de April for en hest

fra Fuldmægtig Nono af 26de April for 157 Rdl.4 Sk.

Fra Raa & Co. af 19de Mai for 24 Lispund 2 Pund røget flæsk.

N.J.Wagtmann, Mads Laursen, Johannes Christensen, Niels Just, Poul Nielsen Kjeldsen.

Generalcommandoen for Nørrejylland har under 2. d.M. tilskrevet Stiftamtet saaledes:

(104 th)

Da Folkevæbningens vaabenøvelser i Nørrejylland tildeels i den senere tid have været standsede, men da aarsagen herfor er ophørt, anmoder det Kgl. Stiftamthaus behageligst at ville foranstalte at, vaabenøvelserne nu fortsættes og at man paa alle maader søger at give opmuntring hertil, saameget som landalmuens og borgernes næringssysler det maatte tillade, hvortil især efter Sogneforstanderskaberne anmodet om at ville anvende deres indflydelse paa sognets beboere og paa gunstigste maade bidrage til, at vaabenøvelserne paany fortsættes i denne for Landmændene mindre travle tid.

Hasle etc. Herreders 6 juni 1848 / John Finsen

(ovenstaaende, som blev nodtaget d. 9. Juni, blev samme sag meddelt Befalingsmanden i Veilby Gmd. Jens Jensen. Circ. blev afsendt næste dag)

(side 105 tv.)

I anledning af den Veilby Sgfstsk. ved Deres Velærværdighed communicerede skrivelse fra Justitsministeriet til det Kgl. Stiftamt i Aarhus af 18. Mai d.a., er det mig overdraget at

meddele følgende:

”Medens der vel af og til kan gives leiligheder, hvor det i det hele kunde synes en ønskeligt, at

145

enten Politimyndigheden var nærmere ved haanden, eller at der var indrømmet Sgfstsk. noget større indflydelse end hidtil paa den indre orden, mene vi, at de i Veilby stedfundne forhold ere saadanne, at omstændighederne ikke for dette sogns vedkommende gjøre det nødvendigt, at der træffes overstatlige foranstaltninger til lovlig ordens oprettelse.

Aarhus d. 15de Juni 1848. Ærbødigst NJW. / F.f.V.S.

Med circulaire fra Herredsfogeden af 6te dennes, som jeg modtog den 9de, er der communiceret i Veilby en Skrivelse fra Generalcommandoen over Nørrejylland til det Kgl. Stiftamt af 2. ds, om fortsættelsen af Folkevæbningens øvelser.

Bemeldte skrivelse har jeg samme dag, jeg modtog den, i afskrift meddelt den beskikkede Sognebefalingsmand. Men baade af ham og fra andre har jeg maattet erfare, at det ikke gik saa godt og ordentlig med øvelserne, som ønskeligt var. For at Sogneforstanderskabet, der hidtil Intet har havt med denne sag at gjøre, og derfor er ubekjendt med de nærmere bestemmelser, maatte kunne virke med desto større kraft, er det mig overdraget i denne anledning at henvende mig til det Høie Stiftamt. Derfor skulde jeg tillade mig at forespørge,

1.om disse øvelser ere aldeles frivillige, eller om de kunne paalægges og i dette tilfælde.

a. hvilke steder sder er forpligtet til at møde, samt

b. hvilke midler der kunne anvendes imod dem, der maatte forstyrre øvelserne ved udeblivelse eller anden uorden.

2.om der har været noget til hinder for, at den til det paatænkte hospital for sindsvage indkjøbte grund, gøres brugbar til øvelserne, da ingen anden dertil passende plads haves.

Aarhus d. 15. Juni 1848.

Allerærbødigst NJW, F.f.V.S.

(ex 105 tv.)

Med hensyn til Fostanderskabets behagelige skrivelse af 15de dennes, betreffende befolkelsen af Folkevæbningens øvelser, forsaavidt Vejlby Sogn angaar, skulde jeg tjenstligen meddele, at hvorvel vedkommende mandskabs deeltagelse i vaabenøvelserne vel ikke ligefrem ved noget tvangsmiddel vil kunne fremtvinges, saa forventes det dog, at enhver vil være villig til nu som tidligere at deltage i det foretagende, der lige meget tilsigter deres eget som hele statens tarv. Næst at bemærke, at folkevæbningen omfatter mandskab fra 18 til 45 aars alderen, samt at der Intet nødes til hinder for at Daareanstaltens Grund benyttes til Vaabenøvelserne, saafremt ingen nærmere ved Veilby beliggende plads haves, tilføies slutteligen, at Ritmester Friis til Lyngbygaard er beskikket Overbefalingsmand for Hasle, Vesterlundborg, Framlev og Sabro Herreder, og som saadan fører overtilsynet med og Ledelsen af Folkevæbningens vaabenøvelser i dette district

Aarhus Stiftamthus d. 16.6.1848. / Graah.

Til Sognefoerstanderskabet for Veilby Sogn.

(Slut ex 105 tv.).

(her beg.ex 105 th.foto 0232)

Med Commandoerne for det fjendtlige troppe comp.som havde besat Aarhus blev den 10. f. m. afsluttet en overenskomst ifølge hvilken der foruden det til troppernes underholdning under deres ophold i Aarhus -----, af Amtet skulde leveres i Horsens Kjøbstad inden den paafølgende Torsdag aften, eller den 16.de næstefter:

101325 pund brød eller 428 Td.4 Skp. Rug.

50662 ” Kjød.

6333 ” eller 28 Td. 61 pund smør

3167 ” salt

1587 pund kaffe eller 9843 Potter Brændevin.

146

150 Td. 4 Skp.ærter eller 17.500 pund gryn.

1225 Td. havre og 1930 pund tobak.

Hvilket alt ogsaa blev præsteret til den bestemte tid og i stedet for brændevinet det betingede quantum kaffe og ligeledes 17.500 pund gryn i stedet for ærterne.

Af den ifølge Stiftamtets ordre til at afhendte og foranstalte det fornødne i den omhandlede anledning nedsatte Committee, bestaaende af Amtets Retsbetjente, Amtsforsvalteren og flere medlemmer af den i Aarhus Kjøbstad nedsatte Committee, hvis hverv gik ud paa foranstaltninger i den berørte henseende, og hvilken samlede Committee Amtsrådets medlemmer, Cancelliraad Ingerslev, Ritmester Friis og Gaardejer Knudsen, samt delegerede af Communalbestyrelsen i Aarhus tiltraadte – blevne de ommeldte præstationer regulerede saaledes: Samtlige omkostninger ved forbemeldte leverance, samt de fjendtlige troppers ophold i Aarhus fra den 10. til 12. Mai udgjøre 15.450 Rdl. Hvoraf Aarhus Kjøbstad udreder $\frac{1}{2}$ eller 2575 Rdl. og den øvrige deel af Amtet eller landdistrikterne $\frac{5}{6}$ eller 12875 Rdl. Hvorfor bemærkes, at de landdistrikterne in natura erstattede eller korn med 1225 Td. Havre a´ 2 Rdl.3Mk. pr. Td. der ansatte til penge beløber 3.225 Rdl. samt de 422 Td.rug á 4 Rdl.1 Mk. 1758 Rdl. 2 Mk. = i alt 4.983 Rdl. 2 Mk. fragaaer denne sum de foranførte 12.875 Rdl.

Landet har altsaa i penge at betale 7.891 Rdl. 4 Mk. der udredes med $60\frac{1}{2}$ Sk. pr. Td. ager og eng, skov og mølleskyld halvdelen, $3\frac{2}{25}$ for havre og $1\frac{2}{25}$ for rug.

Dette har jeg ikke villet undlade tjenstligen at meddele Sogneforstanderskabet til efterretning og videre bekjendtgjørelse for de contributorede beboere i sognet, hvorfor det tilføies, at Justitsministeren i skrivelse af 28. f.m. har tilkendegjvet amtet sin billigelse af de trufne foranstaltninger.

Hasle etc. Herreders Contoir 18. Juni 1848. / Bjerring const.

Med skrivelse fra Amtet af 5te dennes er jeg bleven underrettet om at de til krigsbrug udskrevne heste skulle præsenteres for Mynstringscommissionen førstkommende Mandag d. 10de dennes fra kl. 9 formiddag paa det store torv i Aarhus, hvilket jeg beder Dem meddele Sogneforstanderne i Veilby.

Hasle Præstegaard 6. Juli 1848 /

Til Velærv. Hr. Pastor Wagtmann.

Ærb.Martiis. /communiceret vedkommende d. 7de)

Hoslagt opfordring fra Commissionen til understøttelse for quæstede, maa jeg tjenstlig anmode Sogneforstanderskaberne for neden tegnede Forstandere om at ville bringe til almindelig kundskab.

Hasle etc. Herreder Contoir d. 6. Juli 1848

Til Sgfsk.f. Veilby, Aaby, Hasle, Brabrand, Aarslev. / John Finsen.

(ex 106 tv. foto nr. o232)

I anledning af det Kgl. Stiftamts skrivelse angaaende vaabenøvelsernes fortsættelse, som under 6te f.m. igjennem Herredsfogeden er communiceret Sfsk., skulde jeg ikke undlade at meddele følgende.:

I overensstemmelse med Stiftamtets opfordring til at fremme disse øvelser og med den fuldeste overbevisning om dens gavnlighed har jeg gjort alt, hvad der stod i min magt, for atter at faa dem i gang. Jeg har derfor sammenkaldt mandskabet, jeg har baade mundtlig og skriftlig søgt at paavirke alle, jeg har i alle de tre sidste Søndage selv været tilstede om eftermiddagen for at virke deels ved min nærværelse, deels ved mine forestillinger, alligevel er jeg ikke kommen videre, end at jeg nu aldeles har opgivet haabet om at udrette noget. Naar øvelserne, der i begyndelsen gik ret ordentlig, nu ikke mere fremmes, have nok mangelen paa danske befalingsmænd og den svækkelse i interessen, som paa ----- og ----- paa de overordnede og den svækkelse i interessen som bevirkede ved den midlertidige standsning i øvelserne og berøvelse af vaanene, bidraget noget

dertil, ----- , at der ikke haves en bestemt befaling for, at det SKAL skee, hvoraf følger, at mange aldeles ikke møde, og mange undlade det, saa snart den ringeste 147 anledning dertil er for haanden, hvorfdor det ogsaa er en ofte fremført -----, at naar det blot befalet, vilde det gaae. I den overbevisning, at vedvarende frugtesløse bestræbelser kun ville tjene til at sløve al kraft og iver hos dem, der skulde være Befalingsmænd, og hos de meget -----, de endnu være villige, og tillige ville virke lammende og nedtrykkende i det hele, troede jeg at havde rigtigst i ikke at modsætte mig den almindelige mening, som sidste Søndag udtalte sig, snart at opgive øvelserne, indtil man fik en bestemt almindelig befaling, saa at Ingen kunnet unddrage sig, hvorfor jeg dog tilkjendegav de tilstædeværende, at jeg derom ville give indberetning til det Høie Stiftamt, ligesom jeg og paalage den beskikkende Befalingsmand at gjøre en lignende indberetning til Districtsbefalingsmanden.

Idet jeg beklager, at det ikke er lykkedes mig i denne henseende at vække større almeensands, har jeg anseet det for min pligt at give denne indberetning herom, for at ikke regjeringen skal staa i den falske formening, at der i Jylland findes en velindøvet og velorganiseret Folkevæbning, mennesker der i virkeligheden ikke blot i mit sogn, men, som jeg hører paa mangfoldige steder aldeles intet gjør.

Aarhus d. 12te Juli 1848. Til det Kgl. Stiftamt. / N.J.W. Formand f. Vb. Sgfskb.

SOGNEFORSTANDERSKABSMØDE d. 13de JULI. (1848)

Formanden gjorde forsamlingen bekendt med, hvad der siden sidst var passeret, samt fremlagde indkomne placater, anordn. o.s.v.

Af Poul Sørensen var indbetalt som restafdrag paa et af ham i Marts 1846 kjøbt huus 109 Rdl. 4 Sk., som ere deponerede hos Formanden.

Med hensyn til den ved Herredsfogeden tilstillede opfordring (fol. 106) fra den Kgl. Commission for quæstede og saarede efterladte overdrages det formanden at besvare, at Forstanderskabet, der tidligere havt modtaget en igjennem Biskoppen og Præsten tilstillet opfordring i samme øiemed, havde sluttet sig til dette.

N.J.Wagtmann, Peder Nielsen, N. Bomholdt, Mads Laursen, Søren Nielsen, Søren Hjortshøi.
Poul Nielsen Kjeldsen.

I anledning af den Veilby Sogneforstanderskab ved Deres ----- Circulaire af 6te dennes tilstillede opfordring fra den Kgl. Commission til understøttelse for quæstede og efterladte, skulde jeg ikke undlade at meddele, at vi allerede den 25de April igjennem den Geistlige Øvrighed have modtaget en anden opfordring i samme øiemed, til hvilken vi have beskikket et hold -----.

Aarhus d. 19de Juli 1848. - Velbaarne Hr. Cancr. Herredsfoged Finsen.

Ærb. NJW Formand f. Vb. Sgfstsk.

(106 th.)

SOGNEFORSTANDERSKABSMØDE d. 19de JULI (1848).

I anledning af Circulaire fra Justitsministeriet om det i årene 1823, 1824, 1825 førte uværnepligtige mandskab.

Det medfølgende skema blev udfyldt med følgende paategning: Helenius Marius Antonius Jensen, født i Randers, Tjenestekarl 1825 hos Gaardmand Laurs Sørensen.

En Sogneforstanderskabet tilstillet skrivelse fra Committeeen for den egentlige ----- i Aarhus bliver at besvares af Formanden.

N.J.Wagtmann, Peder Nielsen, N. Bomholdt, Johannes Christensen, Niels Just,
Søren Nielsen Hjortshøi, Mads Laursen.

SOGNEFORSTANDERSKABSMØDE D. 2. AUGUST. (1848)

Da Niels Christensen Philipsens Kone og familie mangler huusleilighed, blev det, i overensstemmelse med Canc. 24. Sept. 1805, overdraget Fattigforstanderne foreløbig for dette

halvaar at træffe de fornødne anstalter i denne henseende.

Til Laurs Dragon blev indrømmet 8 Sk. Til begravelseshjælp for hans afdøde barn. 148

Circulaireskrivelse af 19de Juli 1848 fra Justitsministeriet angaaende forholdsregler med hensyn til den INDISKE CHOLERA blev fremlagt med bilag af PL. 19de Juli 1748 ----- 9. August 1832, anvisning til behandling af den INDISKE CHOLERA.

Udskrift af dette aars Kirkesyn blev leveret Kirkeværgerne.

Efter paatale af Gaardmand Jens Jensen blev det bestemt, at en steenkiste i Folegaard Engene skal omlægges eller istandsættes, hvorover Peder Nielsen og Jørgen Christensen i forening med Jens Jensen vil akkordere med Christen Degn.

N.J.Wagtmann, Peder Nielsen, N.Bomholdt, Johannes Christensen, Niels Just,
Søren Nielsen Hjortshøi, Mads Laursen.

Den 3die August modtaget ved Circulaire en skrivelse fra Justitsministeriet af 11te Juli så lydende: De i den senere tid i teglovne hyppigere opstaaede ildsvaaderder, der efter hvad der inden de optagne forhører er blevet oplyst, som oftest have havt deres oprindelse fra, at de over ovnene anbragte skure ikke have været givet den behørig vidde, og derfor ere bleven angreben af den stærke hede under slukningen af (HERFRA SIDE 107 TV.) brændingen, have foranlediget forespørgsel, om der ikke burde gives bestemmelser for hvilken afstand saadanne skure bør have fra den øverste flade af steenmassen i de fyldte ovne, for saavidt muligt at afværge disses antændelse.

Af de erklæringer Justitsministeriet i denne anledning har indhentet fra flere sider, er det bragt i erfaring, at der følger noget forskellige anskuelser paa de forskellige steder i henseende til den vidde og højde, ovnskuret bør have, og at som følge heraf nogle skure bør have en afstand fra steenmassen kun af 2½ alen, medens andre hæve sig 4,5 indtil 6 Alen over samme, men det er derfor -----, at en afstand fra 4½ til 5 alen, forudsat, at den fri ----- tilstrækkelig træk af kold luft over ovnens dække, og ovnmuren derfor har en tykkelse af to Alen, ville kunne ansees for betrykkende mod ildsfare, naar her extra tilbørlig forsigtighed vises under brændingen, især naar den egentligen saakaldte blank brænding skal foregaa, da toppen og siderne tildeels naas af, -----stenene, og saadan afklædning under forandring af flere gange kan blive nødvendig.

Da imidlertid anbringelse af skure til en saadan høide vil for eierne medføre en deel bekostninger, og da teglværker i almindelighed ere anbragt i saa fjern afstand fra andre bygninger, at ildsfare for disse ikke kan være at befrygte, hvis antændelse i teglværket skulde skee, saa finder jeg det ikke nødvendigt, at der gives nogen almindelig forskrift for en saadan bygningsmaade, men da det er i Brand Kassens interesse, at brandfarlige fejl ikke findes ved de til indtegning under Assurancen anmeldte skader, saa indskærpes til iagttagelsen, at intet teglværk, hvori skuur ikke er givet den forhen nævnte høide af 4½ til 5 Alen, med en tykkelse af overmuren af to Alen bør antages til assurance, og hvis at allerede indtegnede ikke inden er bestemt, eieren foretaget, frist ere forandrede og indrettede, saaledes som her er antaget, ville være at udlette af Assurancen.

I det tilfælde, at noget teglværk maatte være opført saa nær andre bygninger, at fare for disse ved opstaaet ildsvaade i teglværket kunde befrygtes, bør bygningsmaaden, om endog værket ikke er assureret, dog være den samme som for de assurerede er foreskrevet, hvormed Branddirectionen vil have at føre tilsyn.

Foranførte bestemmelser meddeles hermed Hr. Kammerherren til fornøden efterretning og videre bekendtgørelse for vedkommende.

/Kirkeministeriet afsendt d. 4de August) (1848.lmr)

I anledning af stiftamtets skrivelse af gaars dato og i forbindelse med det herfra under 24de f.m. udsendte Circulaire fra Justitsministeriet af 11te f.M. underrettes Sogneforstanderskabet hermed tjenstligen om, at den i samme ommeldte frist, inden hvilken de til Assurancen indtegnede teglovne ville være at forandre og indrette, saaledes som bemeldte Circulaire foreskriver, da de i modsat fald ville være at udlette af Assurancen, for Aarhus Amt er bestemt til 3 maaneder fra dato.

Hasle etc. Herreders Contoir d. 2. August 1848 / John Finsen.

Til Sogneforstanderskabern

for Aaby, Weilby, Elsted, Elev Sogne.

Liste over de beboere i Veilby Sogn, som i overensstemmelse med Valgloven af 7de Juli 1848, § 7 og 9, har meldt sig som vælgere til Rigsforsamlingen. 149

(LMR: Listen består af 35 personer i alderen fra 57 år til 31 år fordelt på følgende erhverv: 17 gårdmænd, 5 boelsmænd, 9 huusmænd, 1 præst, 2 vævere, 1 opsynsmand ved hospitalet. Alle boende i Vejlby bortset fra Præsten Niels Johan Wagtmand der bor i Århus. I Rubrikken Bemærkninger er ingen anført.

Denne liste er i overensstemmelse med Valglovens § 7 og 9 optagen af undertegnede Sogneforstanderskab i ugen fra den 31. Juli til den 5te August incl., og har dernæst ligget til eftersyn i den paafølgende uge (dato er ikke anført) 1848.

N.J.Wagtmand, Peder Nielsen, N. Bomholdt, Mads Laursen, Niels Just, S.Nielsen Hjortshøi, Poul Nielsen Kjeldsen.

(ex 108 tv. foto o232)

SOGNEFORSTANDERSKABSMØDE d. 21de August. (1848)

Den over vælgerne til den forestaaende Rigsforsamling affattede liste blev underskrevne til indsendelse til Valgbestyrelsen, Valg af medlem til Valgbestyrelsen blev udsat til nærmere bekendtgørelse fra vedkommende.

Indkomne skrivelser blev forelagte.

Skoleforstanderne forespurgte, hvorledes de havde at forholde sig med hensyn til: a) det fag som i skolen bliver tilovers imellem skolestuerne og beboelseslejligheden. b) da indretningen, såsom senge, døren m.m., der vare bekostede af den afdøde Skolelærer. c) Affaldet fra tømmerarbeidet. Herved bestemtes ad a) Da det af Skoledirectionen var approberet, at leilighed til Andenlærerens ----- indrettes i det nye udhuus, og det desuden kunnet være det nye ----- af vigtighed at kunne raade over et rum, saa nær hans beboelsesleilighed, skulde det forblive ved den lagte plan, ad b.) De af den afdøde Skolelærer bekostede indretninger, der kunne flyttes, har den fradragende enke lov at tage med sig. Ad C) affaldet fra tømmerarbeidet, som enken ønskede kan overlades hende for 2 Rdl.

En skrivelse fra Stiftamtet i anledning af fraskillelsen af nogle jorder befuldmægtigedes det Formanden at besvare paa Forstanderskabets vegne.

Ivar Christian Skomager, der ligger syg i Kjøbenhavn, havde igjennem et barn til hans kone forlangt en erklæring af Sogneforstanderskabet, at dette vilde indestaa for, at han saa skulde, blive forsørget baade paa den ene maade og den anden: med hensyn til underholdning og lægetilsyn og medicin. Herpaa mente Sfsk. At maatte give afslaaende svar.

N.J.Wagtmand, Peder Nielsen, N. Bomholdt, Mads Laursen, Niels Just, S. Nielsen Hjortshøi, Poul Nielsen Kjeldsen.

I anledning af det høie Stiftamts skrivelse af 18de dennes betræffende udstykningen af forrige Niels Pedersens huses jorder, matr. nr. 118 Veilby By og Sogn blev det mig i Sogneforstanderskabsmødet den 21de overdraget at meddele følgende: De tvende huuse og lodder have forhen været adskilte, ved den ansøgte udstykning vil kun den idligere tilstand vende tilbage, saaat hans lod atter kommer til at høre til det huus, hvortil det ogsaa forhen har ligget. Derfor havde Sogneforstanderskabet Intet at indvende imod det ansøgte.

Aarhus d. 23de August 1848 – Til det Kgl. Stiftamt i Aarhus
aller ærb. NJW. Fmd. f.V. Sfstsk.

Som gensvar paa en forespørgsel fra Herredsfogeden af 22de August meddeltes den 23de følgende:

I anledning af Deres Velbheds. Skrivelse af 22de dennes, som jeg i dag har modtaget, skulde jeg ikke undlade tjenstligt at meddele Dem, at valglisterne til den forestaaende Rigsforsamling for Vejlby Sogns vedkommende ligger aldeles færdige, saaat vi kun vente paa bekendtgørelse om, til hvem de ere at indsende.

I de til Amtskammeret indkomne indberetninger om -----, som anseer alle paa lovmæssig maade at være anvendt, finder iblandt andet anført, at "Rasmus Jensen Abild har 150 bortforpagtet paa 5 aar en gaard i Veilby" I anledning heraf (her fra ex 108 th.) skulde jeg ifølge Stiftamtets skrivelse af 12te dennes herved tjenstligt have Sogneforstanderskabet anmodet om at undersøge, hvorvidt den anførte disposition uden speciel tilladelse dertil virkeligen er iværksat, og da har eieren at indhente erklæring om, da hvilken grund han har troet sig beføiet til saaledes, at disponere over eiendommen, hvilken erklæring tilligemed resultatet af den foretagne undersøgelse, jeg derefter forventer mig tilstillet.

Hasle etc. Herredscontoir den 14. Sept. 1848. / John Finsen.

SOGNEFORSTANDERSKABSMØDE D. 20de SEPTEMBER. (1848)

I anledning af ovenanførte skrivelse mødte Rasmus Jensen Abild. Og meddelte den af ham fordrede erklæring over forpagtningen, som bliver at indsende med neden anførte skrivelse til Herredsfogeden.

Som medlem af valgbestyrelsen til valgene i anledning af den forestaaende Rigsforsamling møder
Mads Laursen

N.J.Wagtmann – Mads Laursen – Johannes Christensen – Niels Just – S. Nielsen Hjortshøi -

Rasmus J. Abilds erklæring var saa lydende: Med hensyn til den af mig til Vævermester Andersen bortforpagtede gaard kan jeg kun meddele følgende – Da jeg for tre aar siden bortforpagtede gaarden, var det mig aldeles ubekjendt, og har indtil nu været mig ubekjendt, at noget lovbud forbyrte en saadan bortforpagtning. Eftersom Forpagtningscontracten er affattet af en Sagfører, uden at denne har gjort mig opmærksom derpaa, og tinglæst paa Herredscontoi-ret, uden nogen indsigelse er skeet, har jeg saa meget mindre kunnet troe, hermed at foretage mig noget ulovligt.

Weilby d. 20de Septb. 1848. / R.J.A. - m.f.p.

Deres Welbh. har tilskrevet os i anledning af en indberetning, at "Rasmus Jensen Abild har bortforpagtet paa 5 aar en gaard i Weilby" og derom forlangt nærmere oplysning.

I et Sogneforstanderskabsmøde i dag har R.J.Abild, hvem den af ham selv beboede gaard og den bortforpagtede gaard tilhører som SELVEINDOM ----- os, at han af den i henseende af have meddelte erklæring anført grund ikke har søgt nogen speciel tilladelse.

R.J.A

Til Hr. Canc. Herredsfoged Finsen

Skrivelse fra Sgfst. I Beder og Malling om refusion i anledning af Peder Pedersens begravelse, see Fattigvæsenets protokol fol. 18

Skrivelse fra Skoledirektionen om gymnastikundervisning see Skolevæsenets protokol.

Efterat Communalbestyrelsen heri byen nu har udnævnt det for byens vedkommende foreskrevne antal medlemmer til den nu Fr. 7 Juni d.a. Allernaadigste paabudne walgbestyrelse, haver disse eenstemmigen anset det udenfor Mindeporten beliggende Ridehus som det eneste lokale heri byen, der kan afgive den for Valgforhandlingen fornødne plads.

Walgbestyrelsens herværende medlemmer have først i dag kunnet træde i virksomhed, og da dagen for den paabudne valgforhandling er saa nær forhaanden, (ex side 109 tv.) at her ikke er tid til nogen foreløbig conference, i saa henseende, med medlemmerne fra Landdistricterne, maa dette tjene til undskyldning for at de fraværende medlemmer af Valgbestyrelsen har indbudet dem til Ridehusets strax afbenyttelse i omhandlede øiemed fornødne underhandling med Communalbestyrelsen.

Jeg tillader mig derfor at anmode Sogneforstanderskabet om, at dette var overensstemmende med § 11 i -----, samt det Kgl. Justitsministeries Circulaire af 12te dennes, ved Kirkestævnet paa førstkommende Søndag den 24de dennes, vil foranledige bekendtgjort at

Valghandlingen til valg af et Rigsdagsmedlem, for Aarhus Amts andet Valgdistrict, vi foregaa i førnævnten Ridehus Torsdagen den 5te October førstkommende og tager sin begyndelse om 151 formiddagen Kl. 10.

Endvidere tillader jeg mig at anmode om, at den af Forstanderskabet, der er udnævnt til at tiltræde Valgbestyrelsen som medlem af samme, vil give møde paa Raadstuen her i Byen førstkommende Mandag d. 25de dennes om eftermiddagen kl. 2 for da med de øvrige medlemmer at aftale de sælige specialiteter, hvorom der maatte være anledning for valgbestyrelsen til forud at tage bestemmelse, samt at modtage den ham vedkommende Valgliste.

Aarhus d. 22de Sept. 1848 paa Formanden Byfoged Nielsens vegne / Haa

Modtaget anvisning af 26de Sept. paa Aarhus Amtsfattigkasse at hæve 25 Rdl. til Veilby Fattigkasse.

At der ved revisionen af Veilby Sogns Fattigvæsens regnskab for aaret 1847 er fundet at bemærke, at Tavlepengene paa Confirmationssøndag ikke tilfalde Fattigkassen men Døvtummeinstitutet og indbetales til vedkommende Præst ved Landemodeprocessen, og at der ved regnskabet for benævnte sogns Skolevæsen er fundet at bemærke, at afgiften til Seminariefondet ere Skolekassen uvedkommende, samt at diget om Skolelodden skal efter anordningen vedligeholdes af Brandmændene alene, saaat bekostningen herpaa derfor ikke kan føres i det almindelige regnskab, meddeles herved tjenstligen Sogneforstanderskabet til behagelig efterretning.

Aarhus Stiftamthus d. 30 Sept. 1848 / Graah.

Ved at meddele, at jeg under Dags Dato har udfærdiget en opfordring til alle her i Amtet værende, iflg. Anordning d. 23 f.m. udsskrivningspligtige mandspersoner, som ikke maatte være anførte paa de i henhold til Allerhøieste Kundgjørelse af 22de Juni d.a. optagne fortegnelser, om snarest muligt at anmelde sig, forsaavidt landet angaar, for vedkommende Sogneforstanderskabs Formand for at blive optagen paa bemeldte fortegnelse, skulde jeg tjenstligt have Sogneforstanderskabet anmodet om betimeligen forinden sessionernes afholdelse at tilstille opgjørelse over de udskrivningspligtige, der herefter maatte melde sig.

Aarhus Stiftamthus den 3die October 1848. / Graah.

Stiftamtet har under 18de f.m. tilskrevet mig saaledes: Ifølge en mig af Justitsministeriet tilstillet ARMEE-befaling fra Krigsministeriet af 4de d.m., vil Aarhus Amt have at modtage følgende indquartering, nemlig Den 7de Linie Infanteri Bataillon som recouteres i Hasle, Aarhus og Skanderborg Amter, skal garnisoneres med 2 Compagnier i Aarhus og 2 i Skanderborg.

De frivillige corps hjemforlenes forsaavidt de øgte det, men afgaae for øvrigt til deres hjemsted, hvor de skatte sig til at der cantoneres tropper -----Artilleriet og -----batteriet i Jylland forlægges i Cantoner-mands mellem Skanderborg, Aarhus og Randers, med -----
----- henimod Grenaa og Ebeltoft. Det tredje

Dragonregiment skal garnisoneres i Aarhus.

Hvilket jeg tjenstligen skulde meddele Deres Welbh. for at de fornødne foranstaltninger, som i denne anledning maatte ansees nødvendige, forsaavidt Deres Jurisdiction angaar, kunne blive truffet.

Foranstaaende meddeles hermed undertegnede Sogneforstanderskaber til efterretning og iagttagelse Hasle etc. Herreders Contoir d. 3die Octb.1848. / Hilmar Finsen, Const.

SOGNEFORSTANDERSKABSMØDE d. 10de OCTOBER. (1848)

De siden sidste møde indløbne skrivelser meddeltes vedkommende..

Forespørgsel gjøres til Herredscontoiret angaaende, hvad der uden nærmere bestemmelse, skulde kunne gjøres med (EX SIDE 109 TH.) med hensyn til Indquarteringen.

Nedenstaaende paategning meddeles en i ansøgning fra ----- ----- om en Gert Rasmussen for hendes mand .

Fattigregnskabet fremlagdes.

N.J Wagtmann, Peder Nielsen, Mads Laursen, Niels Just, Poul Nielsen Kjeldsen

152

Efter ansøgerindens begjæring skulde. vi ikke undlade at bevidne rigtigheden af de i ansøgningen anførte grunde. Hun har to smaa børn hvoraf det mindste kun nogle faa maaneder gammelt, Hendes gamle Fader er hende mere til byrde end til hjælp, den berørte hendes ----- berigtigelse synes at være meget nødvendig, tømmeret til udhusene ligger ubenyttede, men nu da at vinteren nærmer sig, vi tillade os at tilføre som noget der baade kunde vise hende agtværdighed og fortjene paaskønnelse, at hun inden mandens fraværelse, medens hun nok har modtaget arbejdshjælp, derimod ikke har villet modtage nogen af de øvrige understøttelser, der her i sognet ere blevne indsamlet til de bortdragnes familier. Derfor tager vi os den frihed paa det bedste at anbefale hendes ansøgning.

Veilby Sogneforstanderskab d. 10de October 1848. / (underskrifterne)

Paa en ansøgning fra P. Pedersen til Intendanturen i Kjøbenhavn om aarlig pension meddelt følgende paategning:

Da der er forlangt af os erklæring om supplicantens forfatning og fysiske tilstand samt øvrige forhold, skulle vi ikke undlade at meddele følgende: Vel eier Karlen selv 270 Rdl., men da det dog ville være altfor ----- om han formedelst en svaghed, han har paadraget sig i landets tjeneste, skulde være nødsaget til at til----- ----- , da han ikke har familie, der kan eller vil hjælpe ham eller forsørge ham, da han formedelst sin svaghed – som ogsaa medfølgende Lægeattest ---- er han i høi grad trængende til offentlig understøttelse, og vil vedblive at være det, dersom han skulde være saa uheldig ikke at faa sine armes førlighed tilbage, eller dersom den af ham anførte understøttelse skulde bortfalde.

Veilby Sogneforestanderskab d. 11te October 1848. (underskrifter)

Ved skrivelse fra Herredscontoiret af 3. d.m.er der communiceret Sogneforstanderskabet en Stiftamtsskrivelse af 15de f.m.angaaende den forestaaende indquartering, og tilføiet, at den meddeles til efterretning og iagttagelse.

Da Forstanderskabet er uden al kundskab om hvilke tropper eller hvormange der skulle indlægges i Veilby, og derfor ikke kan vide, hvad eller hvor meget der i denne anledning vil fordres gjort af Sognet, seer det sig ikke istand til uden bestemte angivelser at træffe de fornødne forberedelser. Det er derfor vor ærbødige begjæring til Deres Velbh. at se, dersom meningen er, at der strax skal gjøres noget, da vil meddele os oplysning om, hvilke de foranstaltninger ere, der kunne og skulle træffes.

Aarhus d. 23de October 1848 / Paa Veilby Sogneforstanderskabs vegne / NJW
Velbyrdige Hr. Herredsfoged Finsen.

SOGNEFORSTANDERSKABSMØDE 14de NOVEMBER (1848)

I anlednin af den Peder Seiersen fremlagte extraregning udenfor hans accord paa arbejdet med Skolebygningen 9 Rdl. 1 Mk. 8 Sk. Som Forstanderskabet ikke fandt aldeles i sin orden, indgik man paa en sum med ham,ifølge hvilken der tilstodes ham et tillæg af 5 Rdl. 3 Sk.

Af de Sognet tilhørende Penge, som ere bevarede hos Sognepræsten vedtoges det at laane til Skolekassen 70 Rdl.

Udbyttet af den hos Sognepræsten beroende Bankaktie, som for de tre sidste aar beløber sig til 17 Rdl.4 Mk. 8 Sk. vedtoges det at indbetale til Oldermanskassen.

Da det ved tiendeaccorden for aaret 1847 var bestemt, at Sognet skulde betale halvdelen af Sognepræstens Krigsskat, vedtoges det, at han kunde hæve benævnte halvdeel af beløbet for octobertermin d.a., som ere 19 Rdl.? sk. hvoraf halvdeelen udgjør 9 Rdl.? Sk. Af Oldermanskassen.

N.J.Wagtmann, Peder Nielsen, Mads Laursen, Johannes Christensen, Niels Just,
Søren Nielsen Hjortshøi, Poul Nielsen Kjeldsen.

Stiftamtet har under 28de dennes communiceret mig den Kgl. Generalpostdirections skrivelse af 18de næstforhen saalydende: Da Generalpostdirectionen har paataenkt i overensstemmelse med med hoslagte forslag, deels at oprette Brevudbringningssteder imellem de forskjellige Poststationer og deels efterhaanden at indføre Landpostbudde i de forskjellige districter, skuldet man, forinden en saadan foranstaltning bringes til udførelse, herved tjenstlig have Amtet anmodet om behageligen at foranstalte indhentet og hertil indsendt Amsraadets og vedkommende Sogneforstanderskabs betænkning over hernævnte forslag, ligesom man og forventer at modtage Amtets egen gode betænkning over samme.

Ved samme leilighed ønskede man ogsaa at erholdt meddelt de til forslagens udførelse fornødne oplysninger, navnlig underretning om steder i hvilke districter (EX SIDE 112 TV.) det maatte ansees for gavnligt at indføre Landpostbudde, og deels til hvem det helst bliver betroet af Landpostbuddene at modtage og til samme at aflevere den forsendede correspondance, ligesom man ogsaa ønskede, at vedkommende Sogneforstanderskaber skulde ytre sig saavel om, hvem det maatte ansees for høist skikkede til at ansættes som Landpostbudde i de forskjellige districter, som og om, i hvilke af disse der for tiden findes private Postbudde.

Ved at communicere foranstaaende og derfra at lade følge et exemplar af det indbemeldte forslag, skulde jeg tjenstligen anmode nedentegnede Sogneforstanderskaber om at meddele mig den begjærede betænkning og -----

Hasle etc Herreder d. 2. Decb. 1848 / Hilmar Finsen, cst.

Til Sogneforstanderskaberne i Veilby og Aaby Pastorat.

(modtaget d. 5te Decb. Afsendt d. 6.)

SOGNEFORSTANDERSKABSMØDE den 19. DECEMBER. (1848)

Ovenstaaende Circulareskrivelse fra Herredscontoiret blev det overdraget Formanden at besvare. I Forsørgelsesplanen for 1849 foretoges følgende forandringer i det bestaaende:

Birthe Rasmusdatter hæver 8 Sk., ligeledes hæver Lorents og datter og Kirsten Holm, Mette Holver ansættes til 6 Sk. Og Else Marie Ritz til 1 Rdl. 6 Sk., Mette Kirstine Nielsdatter forhøies til 8 Mk. og 8 Sk. Og Niels Rasmussen Foged til 2 Rdl. og 6 Sk. Som følge heraf i forbindelse med nærværende aars overskud, bestemmes ligningen for det kommende aar til pr. Td. Hartkorn: 2 Sk., Rug 12 Potter, Byg 12 Potter og Tørv 7 Snese.

N.J. Wagtmann – Peder Nielsen – Niels Bomholt – Mads Laursen – Johannes Christensen - Niels Just – Poul Nielsen Kjeldsen.

I anledning af Deres Velbyrdigheds skrivelse af 2den dennes angaaende det Kgl. Generalpostdirections skrivelse for oprettelse af Brevudleveringssteder imellem poststationerne og og ansættelse af Landpostbudde, blev det mig ved Sogneforstanderskabsmøde i dag overdraget at meddele følgende.

Hvad Generalpostdirectionens forslag selv angaar, da have vi dermed aldeles Intet at bemærke. Og hvad de øvrige oplysninger angaar, som ere folangte med hensyn til dettes udførelse, skulde vi kun tillade os at ytre, at som følge af Weilbys nære beliggenhed ved Aarhus og den deraf følgende daglige samfærdsel med denne Stad, haves her ingen trang til den paatænkte foranstaltning, hvorfor vi mene, at de nærmere oplysninger for vort vedkommende bliver overflødige, og det så meget mere, som Weilby efter dets beliggenhed heller ikke let kan komme i betragtning med hensyn til forslagens udførelse for andre steder.

Aarhus d. 19de December 1848./ NJW. Fmd. f. Wb. Sfstsk.

Hvlb. Hr. cst. Herredsfoged H. Finsen